

Poštnina plačana v gotovini.

MLADOST

LETNIK XIII. 10. ŠTEVILKA



»Mladost«, orlovsko glasilo, izhaja v začetku vsakega meseca v Ljubljani. — List izdaja konzorcij »Mladosti« v Ljubljani. — Upravništvo je v Ljubljani, Jugoslovanska tiskarna, pritličje. — Naročnina je za člane Orlovske zveze 20 K, za vse druge 25 K na leto. — Posamezna številka velja 3 K. — Odgovorni urednik je Ludovik Tomažič. — Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Urejuje: **Jernej Hafner**, Ljubljana, župnišče pri Sv. Petru.

Orlovske potrebščine

ima v zalogi Gospodarski odsek Orlovske zveze v Ljubljani, Jugoslovanska tiskarna. Obračajte se edino nanj. Začasno priporoča in razpošilja:

Zlata knjiga slovenskih Orlov, nevezana K 8'—	»Mladost«, letniki 1915 do 1918 (letnik 1919 nepopoln), vsak po K 5'—
Vsak Orel jo mora docela poznati in se po njej ravnati.	Sprejemnica za člane (diplome) „ 4'—
Mladinske in telovadne igre . „ 8'—	Partiture za klavir orlovske him- ne, prostih vaj, vaditeljskih, za naraščaj itd. po K 5'— in . „ 10'—
Za slehernega načelnika ne- obhodno potreben učni pri- pomoček v telovadnici, zlasti še za one, ki vodijo naraščaj.	Trakovi z napisi za surke, vsak „ 4'—
Priporoča se tudi vsem šol- skim vodstvom.	Tekmovalne vaje za Maribor . „ 12'—
Mladeniška telovadna organiza- cija „ 1'—	Vadnik „ 18'—
To je sicer star pravilnik Or- lovske zveze, a še vedno upo- raben, posebno za ustanavlja- nje novih odsekov.	Orlovske čepice (štev. 54—58) „ 65'—
	Majce „ 70'—
	Deke za konje , komad . . . „ 150'—
	Mariborski znaki , komad . . . „ 6'—
	Trobke za načelnike s trakom . „ 80'—
	Trobke za načelnice s trakom . „ 70'—
	Zavojnina in poštnina se zaračuna posebej.



Kolikor glav — toliko misli.

(Jernej Hafner.)



Ugoslovani smo. Vsi hočemo enotno, močno, urejeno državo. Katoličani smo. Vsi verujemo iste nauke, prejemamo iste zakramente, imamo enega poveljarja. Orli smo. Vsi imamo ista glavna načela, isto Zlato knjigo, Poslovnik, Vadnik itd. Če pa razmišljamo o podrobnostih dela in življenja v državi, Cerkvi, organizaciji, se kmalu prepričamo, da tudi za nas še velja stari rimski izrek: Kolikor glav, toliko misli.

V glavnem hočemo vsi Orli eno: zdrav in vsestranski napredek ljudstva na verski podlagi, s pomočjo telesne, umske, srčne in нравne izobrazbe in vzgoje. Vsak svojo misel pa imamo o tem, kako naj se delo v organizaciji uredi, o tem, kaj je najbolj važno, ali najbolj potrebno itd. Da se v takih zadevah po možnosti zedinimo v mislih in sklepih ter nato solidarno z vzajemnim delom sklepe izvršujemo, zato imamo se. Pri sejah stavimo predloge, se o predlogih zgovorimo, potem o njih glasujemo in, če predlog dobi večino, ga kot sklep moramo izvršiti, četudi smo bili proti njemu še pri glasovanju. To zahteva disciplina, brez katere ne bi moglo nobeno društvo obstati, še manj pa koristiti. Dostikrat ne bi mogli ničesar skleniti in ne delati v družbi če ne bi vsak nekoliko odnehal od svojih zahtev in se zedinil z drugimi v večino. To se zgodi povsod, kjer je res dobra volja in navdušenje za dobro stvar doma. V naši orlovski zvezi imamo obojega obilo, zato se vedno naposled ze-

dinimo, četudi smo često zelo različnih misli o kakšni stvari, ki zadeva naše delo ali našo organizacijo.

Nekatere zadeve so pomenljive le za en odsek, druge le za eno ali par okrožij. Ako se doma zedinijo v enoten sklep in delo za izvršitev sklepa, drugod o tem ničesar ne vedo, ker ni treba. Ako se ne morejo zediniti, pozovejo O. Z., da odloči v zadevi. Kadar pa je treba odločati o zadevah cele organizacije, določiti, kako naj se zadrži, po kakšnem pravilu naj se ravna vsak Orel, vsak odsek in vsi skupaj kot zveza, tedaj mora o tem sklepati ali vodstvo ali predsedstvo (oziroma načelstvo v zgolj tehničnih zadevah) ali pa kot zadnji, najvišji sodnik — občni zbor O. Z. Najbolje pa je, ako na podlagi naših pisanih pravil in večletnih izkušenj zdrava pamet po treznem razmišljanju razsodi, kaj je pravo orlovske stališče v kaki sporni zadevi. Razsodba se mora seveda ozirati ne le na to, kaj je dobro in pravilno samo na sebi, ampak tudi na to, kaj je v naših življenjskih razmerah mogoče, izvedljivo, res koristno, potrebno. Po nemogočem, škodljivem, nepotrebnem namreč pameten človek ne stremi.

V dveh važnih zadevah pogosto opazamo neenakost v pojmovanju in delovanju posameznih članov in odsekov: glede presojevanja važnosti tehničnega, organizatoričnega in vzgojnega dela v odsekih in okrožjih, pa glede razmerja Orla do politike. Skoraj nemogoče se mi zdi, da bi mogel v tesnih mejah enega članka zadosti jasno podati (po mojem naziranju) prava načela, vendar upam, da se bomo razumeli, ker smo vsi dobre volje, imamo vsi isti zadnji cilj in temeljimo na istih glavnih orlovskih načelih.

Orel je telovadna, izobraževalna in vzgojna mladinska organizacija. Vsak odsek mora po svojih močeh v vseh treh ozirih delovati in vrhu tega še vplivati na ljudstvo zunaj naših vrst, ki naj vzgajajo in izobražujejo predvsem svoje člane, pa tudi mladino sploh pridobivajo za vzore krščanskega mišljenja in življenja. Razmere pa niso v vsakem kraju tako ugodne, da bi v vseh teh ozirih Orel mogel enako uspešno napredovati. Zato ponekod bolj prospeva telovadba, drugod izobrazba, kje pa vzgoja srca in volje. Vsa dela so važna. Zato se noben odsek ne sme omejiti izključno na eno, da bi samo telovadil, ali samo izobraževal ali vzgajal. Neizbežno pa bo vedno, da bo tu cvetelo bolj eno, tam bolj drugo delo, zdaj to, zdaj ono. Naloga voditeljev, zlasti O. Z. pa je, da opozarja vedno take odseke na celotni orlovski program in jim pomaga, v čemer so potrebni pomoči, tu z vaditelji, tam s predavatelji, tečaji, knjigami. O. Z. ne more pripustiti, da bi se snovali ali obstajali odseki, ki sploh nimajo volje gojiti telovadbo. Če ne morejo gojiti orodne telovadbe, jim naš tehnični načrt predpisuje redovne, proste, atletične vaje, skupine, igre itd., organizira tečaje, pošilja revizorje, okrožne vaditelje, torej olajša kar najbolj tehnično delo. Če kje niti tako okrajšanega in olajšanega načrta ne morejo izvajati, jim ni treba telovadnega odseka; sodelujejo naj v prosvetnem društvu in drugih odsekih. Enako nedopustno je, opuščati izobraževalno ali vzgojno delo. Koder nima odsek dobrih voditeljev za to delo, se pač mora in sme omejiti na neko najnižjo mero. Vsi člani morajo čitati »Mladost«, prebirati Poslovnik, okrožnice O. Z., praznovati predpisane praznike, na fantovskih večerih se razgovarjati o Zlati knjigi, »Mladosti« itd., skrbeti za pouk v petju, iskati predavateljev. Ne smemo dopuščati, da bi nosili čast in opravljali delo načelnika člani, ki so najslabši telovadci (izvzemši nove odseke), čeprav so drugače dobri in sposobni fantje. Enako ne smemo trpeti, da bi moral biti načelnik vedno najboljši telovadec, četudi bi bil po načelni in nravni vzgoji med najslabšimi člani. Načelniku so dodeljeni v pomoč vaditelji; zadostuje torej, da zna sam dobro voditi in poveljevati, četudi ne zna ravno najbolje sam telovaditi. Na vsak način pa sme biti načelnik le oni, ki je izobražen v naših načelih, zanje vnet in živi po njih.

Kdor pozna temelje naše organizacije in naše cilje, si ne more misliti odseka brez telovadbe, še manj pa Orla, ki bi bil

zgolj telovadec, ne pa tudi prepričan katoličan, ki po veri živi, se za pravice katoliške Cerkve poteguje in nikoder svojskega prepričanja ne skriva ali taji.

Povejmo vsem tistim prijateljem in podpornikom, ki hočejo sama predavanja, shode, sv. maše, procesije itd., o telovadbi pa govore, da za kmeta in delavca ni, ali da je le nepotrebno zlo, da smo Orli telovadna organizacija, da se je Orel l. 1906. zaradi telovadbe ustanovil, da le telovadsko izvežbane mase morejo učinkovito nastopiti, da je največ članov s telovadbo pridobil, da smo Orli po telovadbi postali znani, da smo kot telovadci združeni s katoliško čehoslovaško, francosko, belgijsko i. dr. mladino, da so k poživljenju orlovstva po vojski največ pripomogli telovadni nastopi, da se kot telovadci v nemamo za izobrazbo in vzgojo na sestankih, ki bi jih gotovo ne bilo, če bi nas ne družila predvsem telovadba; da ni telovadba naš edini namen, da bi zgolj telovadska O. Z. (brez izobraževalnega in vzgojnega dela) imela malo prijateljev, še manj podpornikov, bi lahko zašla v mnoge zmede in na pogubna stranpota (kakor je nasedla sokolska ladja na pesek svobodomisilstva), da napredek v telovadbi lahko več škodi človeku in družbi, kakor koristi, če ni spremljan po harmoničnem razvoju duha, volje in srca. Telovadba, izobrazba in vzgoja so nerazdružljivi deli orlovskega gibanja, sestavni, bistveni deli orlovskega programa, enako močni in potrebni stebri naše organizacije. Vzemi Orlu eno ali drugo — odstrigel si mu eno perut; letel ne bo, dokler mu zopet ne zraste. Zato je O. Z. na svojih tečajih letos vpoštevala vse potrebe, načrt je vseboval telovadbo, predavanja, ogleda kulturnih zavodov, sv. maše, litanije, pridige. V tej smeri bo vodstvo odločno delalo naprej.

V kakšnem razmerju pa je, oziroma naj bo Orel do politike? Vsi se zlagamo v tem, da je naša organizacija izobraževalna in vzgojna organizacija mladine, nepolitična. Na odločno verskem temelju stoji in hoče izobraževati ter vzgajati slovensko mladino, z njeno pomočjo pa tudi utrjevati in ogrevati ljudstvo za vzore krščanskega mišljenja in življenja. Uvesti hoče Kristusa v družino, narod, državo; združiti vso verno mladino za delo in boj proti razkristjanjenju naroda, pomagati hoče z izobraževalnim in vzgojnim delom Kraljestvu božjemu do zmage v našem narodu. Kako naj se pa zadrži organizacija in posamezni član v posameznem slučaju tu ali tam — o tem imamo pa vsak

svoje mnenje. Eden poudarja, da smo nepolitična družba, torej nas politična vprašanja nič ne brigajo. Drugi trdi, da imamo kot odločna katoliška družba dolžnost, da branimo vero in Cerkev tudi na političnem polju. Tretji pravi, da ima pač vsak posamezni član to dolžnost, odsek, okrožje ali zveza pa se kot nepolitična družba ne sme baviti s politiko. Mnogi govorijo tako, kakor ne bi poznali Zlate knjige; nekateri ne vedo, kaj je politika, ali ne znajo ločiti med člani in organizacijo. Kaj je pravo naziranje, utemeljeno v pravilih in načelih Orla?

Vsak katoličan ima kot svoboden državlján dolžnost in pravico, da dela za čast božjo, pravice Cerkve in blágor ljudstva. Torej tudi vsak Orel, in sicer še bolj, áakor drugi, ker hoče biti zgled vsem, vñemati in ogrevati celo ljudstvo za to vzvišeno delo. Za čast božjo (za versko šolo, kršćanski zakon, svobodo verskega življenja itd.), za pravice Cerkve (svoboda verouka, cerkveno premoženje, javno bogoslužje itd.) in za blágor ljudstva (socialna pravićnost postave v prid delavnim stanovom, državljánska svoboda, enakoprávnost, poštena razdelitev bremen in pravic itd.) se pa bije ravno na političnem polju najhujši boj. Kdor ima večino v občinskem odboru, v deželnem, posebno pa v državnem zboru, ta odloča, kaj naj se stori s skupnim denarjem in moćjo za ali proti Bogu, Cerkvi, ljudstvu. Če se verskomisleći ljudje ne pobrigajo, da dobe pri volitvah večino, kar najbolj mogoće veliko, v občini, deželi, državi, se polaste večine v teh zastopih nasprotniki, ki izrabljajo zadobljeno moć v svoje protiverske, proticerkvene in ljudstvu škodljive namene — prikrito ali očitno, kakor jim pać bolje kaže. Dobro vemo, da je tem ljudem zlasti Orel, kot odločna katoliška organizacija, trn v peti; prvi dan bi ga zatrli, če bi dobili zadostno politično moć v svoje roke. Jasno je torej, da mora vsak Orel kot prepričan katoličan osebnó dati svoj glas odloćno katoliškemu kandidatu, koder tak nastopi, priporoćen od poklicanih zastopnikov Cerkve in da ima kot državlján pravico, kot katoličan in Orel pa dolžnost, da tudi na druge volilce vpliva, kar more in sme v mejah pravice in poštenja, naj dajo svoje glasove kandidatom ali stranki, o kateri imamo jamstvo, da bo odloćno nastopala za tako vlado, take postave in upravo, ki je pravićna Bogu, Cerkvi, ljudstvu, vsem stanovom. Organizacija (odsek, okrožje, zveza, odbori) pa ni poklicana, da politično na-

stopa; za to delo je poklicana druga organizacija: katoliška politična stranka, ki je pri nas samo ena (S. L. S.); nekateri narodi jih imajo pa tudi po več (— tam katolićani svobodno izbirajo, s katero volijo). Naši odseki (okrožja itd.) torej ne smejo sklicevati političnih shodov, se takih shodov ne korporativno (kot organizacija) udeležeovati, ne postavljati svojih kandidatov, na zgolj orlovskih taborih in shodih dopuščati političnih agitacijskih govorov, ne prevzemati in opravljati političnih poslov. V kroju naše organizacije nihće ne sme politično nastopiti, najmanj pa kot govornik na političnem shodu. Pać pa smejo in morajo predvsem na fantovskih večerih priti v razgovore, náćelna politična vprašanja, osvetljena s primeri iz zgodovine in sedanjosti, socialna vprašanja, državni ustroj, vážni zakoni in naredbe, ker je Orel izobraževalno društvo, ki naj o vsem širi in pogloblja izobrazbo članov ter jim daje pojasnila, náćelna in praktična. Tudi ni Orel vezan na nobeno stranko kot tako; če jih je več enako katoliških, svobodno izbira; če je le ena, mora kot član Cerkve njo podpirati; če ni nobene, politično ne deluje oziroma podpira veri manj škodljivo proti še slabši; o verski vrednosti stranke pa se mora držati sodbe škofov, ki so poklicani soditi o tem. Za nas kot organizacijo velja torej v političnih zadevah isto, kar velja za vsako drugo nepolitićno družbo: kulturno, gospodarsko, versko, znanstveno itd. nepolitićno družbo. Kjer drugaće umevajo in nastopajo, je vprašanje, če sploh komu koristijo, Orlu pa zelo škodujejo. Da bi se vsem napaćnim korakom ložje izognili in dosegli jasnost v tem zapletenem vprašanju (težko je namreć včasih toćno določiti, kaj je že in kaj še ni politično, v čem obstoji razlika med pravico oziroma dolžnostjo člana Orla in društva Orel, kdaj posameznik govori kot zasebnik, kdaj pa kot zastopnik Orla itd.), je vodstvo O. Z. določilo že zdavnaj, da n. pr. predsednik O. Z. ne sme biti izpostavljena politična oseba (poslanec, politični voditelj in podobno), da naj član predsedstva O. Z., okrožni, odsekovi predsedniki po možnosti ne bodo vzeti iz vrst politikov, da O. Z. odloćno brani svoj nepolitićni značaj proti vsakemu poizkusu, ta značaj motiti na katerekoli náćin.

Odseki in člani, ki se drže teh náćel, ne bodo s tako delitvijo dela politiki nič škodovali, Orlu in katoliški stvari pa le koristili. V nejasnih slućajih, ko ne vedo, kaj naj store, da bo prav, so dolžni zade-

vo nemudoma razložiti O. Z., ki jim bo dala navodilo in s tem prevzela odgovornost nase.

Bratje! V čistosti načel in neomajni disciplini je podlaga naše moči in pogoji našega napredovanja. Volimo najboljše in

najmodrejšie brate v naše vodstvo, potem pa se njihovim sklepom dosledno pokorimo! Naj vlada med nami: v dvomnih slučajih svoboda, v potrebnih zadevah sloga, v vsem pa bratska ljubezen.

Nekaj misli.

Zapisal dr. Ivo Česnik.



Pred mnogo leti je napisal dr. Mahnič te-le besede: »Zlato tele je idol (malik), kateremu se klanja naša materijalistična doba, pohlep po bogastvu in uživanju je rodilo neusmiljeno izsesavanje in zatiranje velikih mas po živodstvu in kapitalizmu. Od tod oni nepremostljivi jez med kapitalisti in neizmerno množico ubogih in bednih sužnjev. Oboževalci zatega teleta so zakrivili socialno vprašanje. Bog jih bo sodil. A bojim se, da vstanejo izvršitelji te sodbe prav iz množice. Sodba se bo izvršila v obliki socialne rdeče revolucije.« Izpolnjuje se danes to prerokovanje. Moderno svobodomišeltvo, ki je zavrlo krščanska načela, vero v posmrtnost in človekovo odgovornost za vsa dejanja, je rodilo grozovite sadove: sovraštvo med posameznimi stano-vi in celimi narodi. Govorilo je o svobodi in ljubezni, v resnici pa ni bil nihče tako čvrst kakor ono. Dalo je vso svobodo močnejšim v političnih, mednarodnih in gospodarskih vprašanjih, po načelu železnega Bismarka, kanclerja nemške države, ki je dejal: »Moč je pred pravico!«

Upali smo, da bo svetovna vojna narode in stanove spametovala, toda rodila je še več sovraštva med sloji, ker mogoč-neži tega sveta niso razumeli duha časa in so zatirali še huje slabotne. Danes je največji strah kapitalistov in zapadnih evro-pejskih diplomatov boljševizem ozir. komu-nizem. Komunizem hoče odpravo vsakega zasebnega imetja, odpravo kapitalističnega proizvajanja in razdelitev vsega imetja, pridiga politično revolucijo, s ka-tero hoče spraviti proletarijat do nadvla-de in z njegovo pomočjo razdreti ves seda-nji red ter s pomočjo sovjetov prevzeti diktaturo nad buržoazijo (meščanstvom). Pridiga kulturno revolucijo, kateri niso za-

kon, morala in vera nič, kakor le predsod-ki, katere je treba odpraviti. S silo trka komunizem na vrata in nevarnost je, da jih s silnim udarcem razbije.

Komunisti so se vrgli zlasti na mla-dino in jo vabijo v svoje vrste.

Mogočnejši mislijo, da bodo zastavili velikemu svetovnemu toku pot z vojaško silo, s kanoni in bajoneti. Toda silno se motijo; ideje so hujše, silnejše kot orožje.

Proti idejam je mogoče postaviti le silnejše ideje in močno organizacijo, ki naj preustvari družbeni red in gospodarsko življenje po krščanskih načelih.

Če nasprotniki zbirajo mladino v svo-jih vrstah, moramo to storiti tudi mi. Naša najkrepkejša organizacija mora biti Orel.

Pred svetovno vojsko je cvetela or-lovska organizacija, vodil jo je velik zanos, globoko versko prepričanje. To cvetoče življenje je zamorila svetovna vojska. Po-divjala, izkvarila je mladino, da ni imela več smisla za višje vzore. Še bolj kakor pred svetovno vojsko so fantje videli pre-pogosto po svetovni vojski zabavo in ve-selje v oštariji, pri bokalu vina, na plesih, pri pretepih in vasovanjih. Surovost se je pomnožila.

Vsled tega je bilo potrebno, da je sto-pilo orlovstvo po svetovni vojni pomlajeno na plan in prevzelo nalogo vzgojiti najprej sebe, okrepiti mišice in duha in potem prekrasiti ljudstvo s katoliškimi idejami.

Mi hočemo čvrste in zdrave mladine, veselega duha, neustrašene in značajne.

Zgodovinska resnica je, da so vsi meh-kužni in nravno propadli narodi izginili s površja zemlje, če jih ni slučajno prelevil drug čvrst narod, ki je poznal npravne za-povedi in se jih držal, ali če se niso po pre-stanih skušnjah vrnili zopet k svojim sta-rim šegam in navadam, ki so temeljile na velikih božjih zapovedih. Za nas velja isto. Zato je tudi naše ljudstvo, tem bolj po sve-tovni vojski, potrebno prenovljenja s pomo-čjo mladinske organizacije, s pomočjo Orla. V odsekih hočemo vzgojiti krepkih, samo-

zavestnih, pogumnih fantov, ki bodo globoko prožeti z versko mislijo, ljubeznijo do doma, domačih, do zatiranih, ubogih in do duhovnikov, do domovine, zlasti do onega dela, ki je danes ločen po demarkacijski črti od nas in zatiran od tujca.

Naša verska zavest nam daje prepričanje, da vsaka krivica maščuje, da 1000 letno preganjanje naroda ni uničilo, ker je bil veren in neizkvarjen. »Telesa moč, duha krepost« ga bo ohranila tudi v bodoče v vseh velikih bojih in v vsem velikem trpljenju.

Ni naša naloga vzgajati atletove. Če smo močni, jaki, če so naše mišice utrjene, iz tega še ne sledi, da smo dobri, plemeniti, kremeniti značaji, požrtvovalni. Zato sicer poudarjamo telesno vzgojo, telovadbo, a jo podrejamo duševni vzgoji. Za nas velja načelo: »Zdrava duša ohrani telo zdravo.« Duševno zdravje daje vse predpogoje za telesno okrepitev.

Kršćanstvo je zato s tako intenzivnostjo poudarjalo okrepitev značaja proti vplivu družbe. Zato tudi mi polagamo na vzgojo značaja največjo važnost. Orel mora biti po notranje discipliniran in se mora zavedati svojih dolžnosti, ki jih ima kot katolik, kot sin in brat v domači hiši, dolžnosti, ki jih ima v odseku kot telovadec, na fantovskih večerih, kjer razširja svoje duševno obzorje in se uči vsega potrebnega za svoj duševni napredek in napredek naroda, pa kot redni član Orla.

Pri našem delu rabimo bojevitih ljudi. Naš boj velja za dobro stvar vsemu in proti vsemu, kar je za narod kvarnega. Mi ne sovražimo ljudi, ampak jih ljubimo, sovražimo pa zmoto in proti zmoti se moramo boriti, ker je to naša dolžnost in to zahteva naše prepričanje. Ako bi v tem odnehali, bi izpodkopali tla naši ideji med ljudstvom. Naše ljudstvo je pa prepogosto preveč dobrosrčno in zaupljivo. In če se mu le ne stavi prav pogosto pred oči kvarljivost in pogubnost liberalizma in socialne demokracije, rado na to pozabi in postane dovzetnejše za fraze nasprotnega časopisa. Zato moramo ravno v naših mladeniških vrstah vzgojiti fante, ki bodo bojevitega duha, ki bodo člani najbolj bojevite in samozavestne organizacije na drevesu katoliškega pokreta med Slovenci.

Mi rabimo veselih ljudi. Kdor je sam vase zamišljen, ki ni veselega mladostnega duha, je siten, nerga, in se obregne ob vsako stvar. Tak človek je malenkosten in prezre, ne vpoštevata tega, kar se je naredilo dobrega, in preveč gleda na napake, ki so žalibog združene z vsakim človekom več

ali manj. Taki ljudje so podobni gospodarjem, ki ves dan stikajo okrog hiše in iščejo diake v jajcu ter se neprenehoma kregajo z gospodinjo in s posli za vsako malenkost. Ravno tako se dobé v strankah in v organizacijah taki ljudje. Ako bi jih bilo veliko, bi ne uspevala nobena stvar. Ti so za napredek in duševno delo kakor slana za trto v pomladi. Zoper sitneže pa ni drugega zdravila, kakor da jih pustimo na miru in da delamo vztrajno naprej.

Najbolj zmožni in najbolj veseli za delo so pa ravno mladi ljudje, ker gledajo vse v lepi luči in imajo vedno široko odprt pogled v bodočnost, v katero gledajo z zaupanja polnim pogledom. To je zelo važna lastnost, ki jo mora imeti naša organizacija, ako hoče uspevati. Mi moramo biti pri našem delu tudi v naši mladinski organizaciji optimisti, mi se moramo zavedati, da se ne da vse narediti čez noč, da potrebuje vsaka stvar svojega časa in da mora roditi sadove, ako se neprestano in neuprehano dela zanj.

Naši organizaciji moramo dati zopet zanosa, poleta. Zato nam je pa treba jasnosti v načelih, veselja do dela, poguma, kratko rečeno, potreba je globoke katoliške zavesti.

Ako pogledamo zgodovino, vidimo, da je cvetela katoliška zavest, ko je Cerkev trpela v prvih časih krščanstva v velikem tristoletnem boju proti poganstvu, ko se je Cerkev bojevala z različnimi krivimi verami in jih premagala, vidimo, da je vzcvetela katoliška zavest, ko je trpela katoliška Cerkev za časa francoske revolucije. Pod vplivom brezverskih značajev in brezverske vede so sovražniki katoliške Cerkve vedeli obrniti revolucionarnega duha z vso silo proti katoliški Cerkvi.

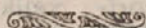
Cvetela je katoliška zavest, ko je Cerkev zmagovala. Zgodovina nas pelje nazaj v davno minule čase, ko je Konstantin Veliki v znamenju križa porazil pri Milvijskem mostu 27. oktobra l. 312. svojega nasprotnika Maksencija in je bila Cerkev prosta vseh spon ter se je razvijala v vsej svoji moči in veličanstvu. Cvetela je katoliška zavest, ko so meniški redovi s križem v roki šli med divje barbarske narode in jih pridobili za Kristusa.

Cvetela je katoliška zavest, ko so nesmrtni mojstri ustvarili velikanske in veličastne stavbe, domove in cerkve, ko so nesmrtni slikarji mrtvemu platnu vdihnili nebeški sijaj verskega življenja.

Take katoliške zavesti potrebujemo tudi dandanes, v časih mrzle sebičnosti.

Potrebujemo je danes zlasti pri nas, ko se po veliki svetovni vojski laže na debelo po oštarijah, po shodih, po železnicah, po časopisih, ko se verjame vsaka babja čenča in vraža, resnici pa zavezujejo oči.

In take zavesti, iz katere poganjajo kakor cvetovi vse lepe čednosti, zmožne, da preobrazijo svet, naj ne manjka nikdar v naših vrstah, bratje!



Paberki iz govorniške umetnosti.

(Dalie.)

3. Človeška volja je kakor trdnjava, ki jo govornik napada z namenom, da si jo osvoji in potem vlada nad njo. Ta trdnjava pa ima mnogo krogov močnih utrd, ki jih je treba najpreje zavzeti. Eden teh krogov je razum, kakor smo to pojasnili v prejšnji točki. Omenjati moramo še drugi poglobitni utrdbeni krog, ki zapira vrata do volje. Te utrdbe so naša čustva, oziroma boljše rečeno: naše strasti (v dobrem pomenu besede). Kakor ima namreč človek dvojno spoznavanje v sebi, dvojno luč, namreč duhovno, ki je razum, in čutno, ki so naši zunanji čuti (vid, sluh, okus, vonj, tip), tako ima tudi dvojno hotenje: duhovno, ki je volja, in čutno, ki so strasti ali čustva (ljubezen in sovraštvo, veselje in žalost, upanje in obup, strah in srčnost, jeza itd.).

Priznati moramo, da so vsa ta čustva ena najmočnejših gonilnih sil vsega našega dela. Le opazuj dva človeka, ki izvršujeta isto nalogo. Prvi se dobro zaveda, da je stvar dobra in koristna, a ne čuti pravega veselja, nima posebne ljubezni do stvari. Drugi pa je poln ognja, poln navdušenja, ljubezen do stvari mu kar žari iz lic! Uspeh? Kakor noč in dan, tak razloček! Prvi doseže nekaj ali pa ničesar in končno se stvari naveliča, drugi pa tudi pri največjih ovirah ne obupa temveč dela in dela, dokler ne doseže vsega, kar si je naložil kot nalogo. Čustva ali strasti so kot par lokomotiv, ki jih vprežemo volji, da jo z veliko močjo, gotovostjo in gibčnostjo potegnemo, kamorkoli je treba. Čustva ne vidijo ovir, se ne spotaknejo nad vsakim kamenčkom, temveč ga visoko preskočijo, ne počivajo v vsaki senci, temveč hite nevzdržno naprej, ne tarnajo pri vsaki težavi, temveč pojejo marseljezo, napadajo in zmagujejo.

Iz tega je pač razvidno, koliko važnost mora govornik polagati na čustva in strasti svojih poslušalcev. Ne zadostuje, da razum dopove volji: stvar, za katero gre, je dobra, poprimi jo! Govornik mora poklicati primerna čustva na pomoč ter

jih vpreči v voljo. Potem šele bo imel gotov in vztrajen uspeh.

4. Zgoraj sem omenjal, da gresta predavatelj in govornik v začetku sporedno pot — oba pridobivata razum. Pot je sporedna, ne ista, sem zgoraj poudarjal. To se pravi, govornik ne more pri isti stvari rabiti istih besed, istega načina dokazovanja kot predavatelj. Zakaj govornik mora pri svojih umskih dokazih vedno misliti na to, da je njegov cilj drugi kot je cilj predavateljev. Govornik mora tudi pridobiti še čustva in končno voljo. Strašno napačno pa bi bilo, ko bi si zato ves govor razrezal na tri strogo ločene dele, češ: v prvem delu bom navajal suhoparne dokaze, da zadovoljim razum poslušalcev, v drugem delu jim bom »na srce pihal«, da bo zadoščeno njihovim čustvom, v tretjem delu pa jo udarim naravnost na voljo. Res, na splošno vzeto mora biti v vsakem govoru že ta red, a ne strogo ločen, temveč posamezni deli morajo drug drugega prepletati, prežarevati. Dokazi za razum ne smejo biti suhoparni, kot so pri znanstveni razpravi ali celo pri predavanju, temveč jih že mora prepletati tista gorkota, ki vpliva na čustva, in tista moč, ki vpliva na voljo. Sicer je pa težko to dopovedati; vzemi v roko dober tiskan govor in videl boš, kako dober govornik svoje dokaze vse drugače obdeluje in drugače oblači kot predavatelj ali znanstvenik.

5. Razum, čustva, volja, to so torej tri poglobitne postojanke, ki jih mora govornik zavzeti (o zunanjem prednašanju, ki tudi bistveno vpliva na uspeh govora, hočemo govoriti pozneje). Tri stvari mora predvsem govornik dati poslušalcem: jasno umevanje in dokaze, ljubezen in navdušenje za stvar (oziroma tista čustva, ki so primerna) ter močno voljo, ki stremi za priporočenim ciljem. Če pa hočeš kaj dati, moraš sam najprvo imeti. Če hočeš nastopiti kot govornik, moraš biti a) sam popolnoma na jasnem o stvari, ki jo priporočaš. Umevati jo moraš do dna, poznati vse dokaze in vse ugovore in izgovore.

Zato je zlato pravilo govorništva: Ne govori nikdar o stvari, katere ne poznaš od vseh strani in ki je nisi do dna preštudiral. Najbolje boš govoril o taki stvari, s katero se že dalj časa pečaš. Staro vino, ki leži dolgo časa v kleti, je najboljše in najmočnejše. Zato bo Crel, ki hoče postati govornik, pridno bral in študiral, in kar je posebno važno: o brani stvari tudi razmišljal, tako da jo bo najpreje preživel in prevrel v svoji duši in v svojem razumu, preden bo prišel z njo na dan. Zato študiraj stare letnike »Mladosti«, poročila katoliških shodov, socialne knjige itd. Misli in dokaze, ki jih dobivaš, pa tudi posamezne podatke, dogodke itd., kar ti zna pri govorih prav priti, zapisuj. Napravi si v ta namen enake lističe in potem zapiši vsako stvar na svoj list ter jih razvrščaj po abecedi. Tekom leta se ti bo nabral velik in hvaležen govorniški material. Ravno tako izstriži iz lista, če ti je kaj všeč in misliš, da ti lahko kdaj prav pride.

b) Če hočeš biti govornik z uspehom, moraš imeti sam tista čustva, ki jih hočeš vzbuditi pri poslušalcu. Predvsem je tukaj ljubezen do stvari, za katero navdušuješ. Govor mora ogreti; kako pa bo ogrel, če v govorniku samem ni ognja! Ljubezen je močna kot smrt in vse premore, pravi sv. pismo. In vsi veliki govorniki so zlasti zato dosegali take uspehe, ker je iz njih govoril sam ogenj, sveto navdušenje za stvar. Brez ljubezni nič nisem, bi s sv. Pavlom tudi govornik lahko rekel. Zato drugo zlato pravilo govorništva: Nikar ne govori o stvari, za katero nimaš nobene ga navdušenja.

c) Govornik mora obvladati voljo poslušalcev. Zato mora sam še prav posebno imeti močno in krepko voljo, zakaj po slabih se ljudstvo ne da voditi. Zato bodi govornik drugim vzor v izvrševanju tistega, kar sam priporoča.

6. Vaje. Dosedaj omenjena načela nikakor niso še natančna pravila, kako naj bo govor sestavljen, temveč le okvir, v katerem se mora sukati vsebina govora in način govorjenja, podane so s tem le glavne smeri, katerih se mora govornik držati. Ker pa samo suhoparno razlaganje in prebiranja nauk o govorništvu še ne ustvarja govornikov, zato takojšnje vaje v govorništvu niso nič manj potrebne kot

osnovna pravila. Kdor hoče postati govornik, se mora predvsem praktično vaditi. Če torej napravite v okviru »Orla« govorniški klub, tedaj bode te zgrešili svoj namen, če se bode te samo teoretično učili, kaj je treba za dobrega govornika. To je sicer potrebno, a potrebnejše so vaje. Zato naj te zavzemajo večino odmerjenega časa. In to takoj prvo uro!

Toda kako, če še nikdo nima pojma o govorništvu? Najprvo naj se pokaže naravna zgovernost, ki jo ima vsakdo v večji ali manjši meri. Zato naj voditelj govorniškega kluba takoj, ko jim je pojasnil pomen in važnost govorništva in še predno jim je razložil zgorajšnja načela, naloži sledečo nalogo. Vsakdo naj se pripravi za en govor, katerega vsebino naj si sam izbere. Voditelj naj da samo sledeča navodila, katerih naj se natančno drže: 1. Naj nikdo ne govori o učenih stvareh in naj se pri izbiranju vsebine govora ne vpraša: o čem bom govoril, temveč: za katero stvar hočem svoje poslušalce navdušiti. Stvar naj bo taka, da je res govorniku čimbolj znana in domača, za katero je sam navdušen in jo sam tudi izvršuje. 2. Govornik naj se pri sestavljanju svojega govora vpraša: Zakaj poslušalci tega nočejo izvrševati, za kar jih hočem navdušiti? Kakšne izgovore, ugovore in predsodke imajo? 3. Kako naj jim dokažem, da je to koristno in potrebno, za kar jih navdušujem in da njihovi ugovori ne veljajo?

Pri izbiranju govorniške snovi so v začetku nemajhne težkoče. Vsakdo naj si izbere čim preprostejšo snov, ki je ob enem času in poslušalcem primerna. N. pr.: Vsi si naročite in prebirajte »Mladost«. Hodite pravočasno v telovadnico! Udeležujte se pridno fantovskih večerov! Bodite vitežki proti dekletom! Agitirajte za dobro časopisje! Navadite se lepega obnašanja! Proč z alkoholizmom iz orlovskih vrst! Pokažimo povsod svoje krščansko prepričanje! Ne prebiraj slabega časopisja! Izogibaj se slabe knjige! Študiraj socialno vprašanje! Ne ubijaj svojega časa po gostilnah! Agitiraj za pristop k Orlom! Naredimo pešizlet v ...! Priredimo letos javno telovadbo! Proučujte današnje politične stranke!



Mariborski nastop.



Mariborski nastop je pokazal, koliko nas je in kaj še zmoremo po tako dolgem in težkem času. In pokazal je, kaj je dobrega, a tudi, kje so hibe. Odseki niso bili pripravljeni za nastop v Mariboru kakor treba. Malo jih je menda, ki bi bili vedeli, koliko njih članov ozir. članic bo nastopilo v Mariboru. Priglaševali so jih kljub ranemu pozivu šele prav zadnje. (lahko rečem) — ure. Poleg tega niso odgovarjale niti te številke resnici. Zamislite se tedaj v prijetni položaj pripravljalnega odbora in načelstva ozir. vaditeljskega zbora! Nikdo ne vé točno, koliko jih sploh pojde v Maribor, koliko v krogih, koliko jih nastopi pri tekmah ali pri javni telovadbi. Načelstvo oz. vadit. zbor je dobil na svoj poziv glede dostave telov. orodja za Maribor od mnogih prizadetih odsekov negativne odgovore. Mislite si zopet sitnosti radi vagonov in skrbi radi orodja, ker tudi ni vsako orodje porabno za take javne nastope. S tako nediscipliniranimi in nebratskimi odseki naj se v bodoče strogo postopa! Navodila in opomini v »Mladosti« in v okrožnicah od strani načelstva in vadit. zbora glede vožnje, kroja, obnašanja itd. so res prav lepa. Vendar bi bilo še lepše, če bi se jih bili bratje držali. Krivda pade največ na odsekovne načelnike, t. j. — malomarnost in neodločnost. Med korakanjem v sprevedu je bilo ravnanje in korak preje slab nego dober z izjemo nekaterih okrožij in odsekov, ki so bili v tem oziru vzorni. Nekaj jih opravičuje tudi novinstvo — a ne večine. Še slabše je bilo pri »pozdravu na desno« na Glavnem trgu in med sv. mašo. Nekaj fantov je res tako olikanih in discipliniranih, da so si dovolili med pridigo po sv. maši na trgu kaditi.* Ker se taka porcija neotesanosti ne da kar čez noč z lepa odpraviti, je bila pač dolžnost ostalih bratov, da bi pazili na to in energično posvarili take »Orle«. Največja krivda pa pade zopet predvsem na odsekovne in okrožne načelnike. V kolikor tiče korakanja in ravnanja med sprevedom ter »defilacijo«, velja isto za Or-

lice. Pri celi stvari je motilo najbolj to, da niso bili vsi v kroju. Kaj čudno je bilo videti fante s čepicami, ene z rdečimi, druge z raznobarvnimi srajcami in na vse mogoče strani obešenimi suknjami. Suknja ni zurka. Istotako naj bi Orlice imele enake kroje, ki odgovarjajo več ali manj kroju telovadne organizacije. V tem bi bilo želeti mnogo manj prenapetosti pri nekaterih, pa mnogo več estetike — smisla za lepo!

Lepo je res, ako je v kakem sprevedu mnogo godb — poleg tega še lastnih. Seveda le, ako tudi godejo prijetno ušesom. Sicer več pokvarijo kot koristijo. Tudi pri naših godbah treba vdruživši strožje izbire. Ako ena godba v igranju ne napreduje in igra, »da se Bogu usmili«, to pač ni krivda pripravljalnih odborov ali prireditelja kake slavnosti. Dolžnost teh je, da pokažejo nekaj lepega, dobrega in zato tudi dolžnost, da izbirajo in vzamejo boljše. — Trobentači so menda zato, da trobijo. Nekaj naših trob. zborov je pa zato, da nosijo rogove. Strogo naj se v bodoče pazi, da ne bodo posamezniki trobili — starih vojaških koračnic. Imamo dosti svojih in tudi lepših. — Medsebojnega pozdravljanja med posamezniki in odseki mnogi fantje tudi ne poznajo. Polagajte na to mnogo več važnosti. V kratkem bodo izšli od vaditeljskega zbora O. Z. novi predpisi in nov način pozdrava. Tudi ni bilo lepo postajanje in dolgočasno pohajkovanje posameznih, pa tudi celih gruč, po mestu. To pa še posebno v času, ko bi eni morali biti ali na telovadišču kot reditelji ali telovadci, drugi pa zopet ali kot reditelji pri koncertu, komerzu ali pa na zborovanju. Zelo slab vtis je napravilo posebno pri komerzu, ko so igrali našo himno. Vse je stalo v pozoru — bratje Čehi, gostje in drugi, samo — dosti naših Orlov ne. Pazite že enkrat tudi na to! Eno, in sicer najbolj važno stran splošnega nastopa in vedenja pa moram vendar pohvaliti. Orli in Orlice — vsi so se vedli dostojno ves čas bivanja v Mariboru. Ni bilo videti guga-jočih se postav in blelih obrazov, ni bilo slišati kričanja i. dr. Mnogi Mariborčani se pritožujejo, da se je premalo — skoro nič popilo v primeri z ogromno množico. Orli — Orlice! Lahko ste ponosni na to in še posebno, ker se ni niti dosti agitiralo v tem oziru. Enako ste se pokazali ponosne Orle, ki se ne zmenijo za skovikanje ponočnih sov. Na mnogih krajih so skušali nasprotniki in nasprotnice — slednjim gre

* Če se je res primeril tak slučaj, mora odbor dotičnega odseka nastopiti z najstrožjo kaznijo. Op. ured.

še posebno priznanje za njih oliko, ki zelo pristojno nežnemu spolu — izzivati na vse mogoče načine. Izzvali so kvečjemu še boljšo voljo in radost na strani naših, ki se niso niti zmenili zanje. Nemci, naši narodni sovražniki, so se vedli korektno — dostojno. —

Popoldanski prireditvi je nagajal dež. Začela se ni točno. Ena obeh godb je tudi mislila menda štrajkati, tako da je bilo načelstvo mnenja, pričeti brez nje, na štetje. Pri nastopu je bilo opaziti neki nered v kritju, pri članih in pri članicah. Težko je kriti prednika, kaj ne? Delni vzrok tega je, da telovadišče ni bilo dogotovljeno. Markacija s količki ali z apnom je bila izvedena na pol in še to napačno, ker se je delalo zadnji hip pred pričetkom — v naliu. Za tako stvar se je treba pravočasno pobrigati in dobiti druge, zanesljive delavce, ako eni, nahujskani od nasprotnikov, nočejo delati. Sploh je pa na vsak način potreben v vsakem kraju samem, kjer se ima vršiti večja prireditve, poseben tehničen odsek, ki naj vodi predprave. Dosedaj maloštevilni, a mnogozaposleni vadit. zbor tudi ne zmore vsega izven Ljubljane.

Korak pri nastopu k prostim vajam bi bil lahko dosti boljši. Istotako kritje. Izvajanje vseh prostih vaj, članov in članic, je bilo pa dobro, ker so vendar enkrat sami glasno šteli. Da ni bilo tega, bi izvajanje po godbi izpadlo zelo slabo. Osebito pohvalo so žele Orlice za simbolično vajo po orlovski himni, katero so ponovile.

Opozarjam še na sledeče, zelo važno dejstvo: na vseh večjih prireditvah se zahteva od vseh Orlov in Orlic, da se udeležijo tega zborovanja, onega komerza, pozdrava, spreveda, bakljade, koncerta, telovadbe in še drugega. Naj to v bodoče ne velja za Orle in Orlice, ki imajo nastopiti pri javni telovadbi, kamor pridejo sicer popolnoma zmučeni ali celo prepozno. Težko je takim izvajati vaje dobro, posebno še, ker je pazljivost in volja pri zmučenih ljudeh veliko manjša. Mi smo telovadna organizacija, bodimo to tudi v pravem, polnem obsegu! Saj druge točke sporeda radi tega ne bodo toliko trpele, da bi fantje imeli škodo. Pač pa se lahko zgodi, da na dosedanji način ne bi mogli s telovadbo naprej. In to bi bila večja škoda, ker te telovadbe, kar in kakor jo gojimo do sedaj, bi se kmalu naveličali — ne samo telovadci, tudi gledalci.

Pri prostih vajah bi bil pričakoval dosti večjega števila članov — po udeležbi in priglasih sodeč. Nekaj jih je odbil naliu,

— bali so se, da se raztopé kot sladkor, a druge zopet radovednost in malomarnost. Zato naj pa zanje ostane — primerna sramota, da so toliko s svojo požrtvovalnostjo pripomogli k lepemu uspehu. V prihodnje bodo morali odsekovi načelniki osebno odgovarjati za take člane. Te pa ven iz vrst telovadcev!

Še malo k telovadbi!

Telovadna obleka Orlic naj bo enotna, prikladna za telovadbo in čedna za pogled.

Orodna telovadba je izpadla povsem drugače kot doslej — za kritiko. Povsodi si lahko videl do mariborskega nastopa nebroj brezkončnih posrečenih in ponesrečenih veletočev, ki so po mnenju nekaterih začetek in konec, skratka — vrhunec telovadne umetnosti. Videli si lahko nešteto spakedranih stoj, križnih in ne vem še kakšnih točev brez vsake elegance, ve-zave itd. To pot nas je telovadba na orodju popolnoma zadovoljila, osebito vaje na krogih, ki so izzvale obilo odobravanja. Videti pa je bilo, da vse premalo gojimo skakanje. Čemu se ogiblujete tako koristnega in pa lepega skakanja? Tu mislim vse skoke: prosti skok v višino in daljino, skok s palico, skok čez kozo, konja itd. — Pavze med posamnimi točkami so bile predolge, spored malo kratek. H koncu bi bila na vsak način na mestu veličastna skupina vseh. Lahko pa rečem: to, kar je bilo, je bilo precej dobro in lepo.

Maloštevilni vaditeljski zbor, ki je bil ves udeležen pri tekmah (ali kot tekmovalci ali kot sodniki), je imel od srede do nedelje zvečer več nego dosti nepretrganega in napetega dela. Pomagaj si sam, in Bog Ti bo pomagal, to je bilo njegovo geslo, katerega se je trdno držal. Uspeh je bil dosežen. Pohvale ni žel, — tudi je ni pričakoval, pač pa dosti graje in zabavljanja. Razume se, da predvsem od strani onih bratov, ki so samo pomagali — gledati, mesto da bi prišli za delo, ki ga je bilo na vsak korak polno. Odseki naj se drugič vsaj malo pobrigajo tudi za svoje orodje! Pri takem vrvenju desetisočev kot je bilo v Mariboru po telovadbi, ni mogoče enemu samemu človeku paziti na vse orodje in je odpremljati. Bratske pomoči in zavesti si zastoj iskal okoli paviljonov. Nu, da, veseli se, predno odideš po končanem trudu! Ali pet minut bi že še našel časa, da bi pomagal bratu iz velike zadrege in odseku iz morebitne škode.

K javnim nastopom — sprevedu ali telovadbi — naj odseki ne pripuščajo in-

validov, kar v gotovih slučajih zelo kazi prireditelju.

Posebej omenim brate Čehe in Francoze. Popolnoma na mestu bi bilo, da bi bili pripravili posebno slednjim malo drugačen sprejem. Tako so pa nastopili kot sicer kaka naša vrsta s posebno točko. Naše ljudstvo še ni videlo te vrste vaj, ni pa tudi videlo te naravne elegance. Njihove vaje se morajo v bodoče več ali manj vpoštevati pri sestavi novih vaj. Želi so obilo odobravanja pri prostih vajah kot tudi na orodju. Pokazali so, da so stari — večji telovadci najboljše vrste. Njim prav iskrena zahvala in na — svidenje 1921!

Bratje Čehi so nastopili z našimi skupno pri članskih prostih vajah in na orodju. — Odklonili so sploh vsako izjemo in ugodnost zase kot goste, temveč zahtevali, da se jim dajo iste pravice in dolžnosti kot našim Orlom. Njih nastop v splošnem je bil vzoren, res lep in je izzval povsodi obilo odobravanja, občudovanja in veselja nad njihovo organizacijo. Hvala

vam, bratje Čehi! Leta 1922. se vidimo — še močnejši!

Od naših naj velja še zahvala požrtvovalnim bratom iz zasedenega ozemlja, ki so se udeležili tabora v častnem številu.

Kot najbolj razveseljivo dejstvo omenim še enkrat to, da je na taboru Bakhus vse dni jokal in ž njim oni, ki so si obetali ogromnega dobička od vina. Glede tega so opazovalci tabora polni hvale za našo organizacijo. Naš ugled je s tem mnogo pridobil. Fantje in dekleta! Po tej poti naprej in bodočnost je naša! Katoliška misel stopa s trdnim korakom na plan. Mi nismo sami. Zibljejo se tla nasprotnikom in oni besne!

Bratje, povsodi si pomagajte vzajemno! Ne glejte in ne slušajte ne na levo, ne na desno! Idite po svoji začetni poti! Sadove boste želi vi, vaši potomci in domovina.

Nasprotnikom pa: po isti poti, ki jo hodite zdaj, naprej! Hvaležni vam bomo mi in domovina, ker pot vas vodi v propast. Mi vstajamo — a vas je strah...

Koce.

Naša himna.

M. B.



Pri seji glasbenega odseka je že lani bilo sklenjeno, da bo treba skrbeti za primerno himno, ker prave himne še nimamo. Naša pesem, ki jo sedaj pojemo mesto himne: »Dvignite orli«, je le slavnostna koračnica, zložena po običajni obliki vseh koračnic, ki so v prvi vrsti namenjeni godbi, da jih igra med korakanjem. In ker je ta koračnica pravzaprav precej čvrsta in zdrava, se je hitro udomačila in prešla Orlom v meso in kri. Danes več skoro ne vemo, da nimamo še prave himne ali svoje »Budnice«, pesmi, ki naj bi združevala v kratkih besedah, v preprosti pesniški in glasbeni obliki svečane misli, vse kleno jedro naših idej in našo prilogo. Oprijeli smo se koračnice, ker nismo še drugega imeli. A danes, ko se orlovstvo tako lepo razvija, ko naše vrste čez noč rastejo, ko se širi in raste z vrstami tudi moč ideje, danes treba misliti na kratko in jedrnat »Pesem telovadcev«,

ki nam bo di telovadcem to, kar je Hrvatoma (in nam) »Lepa naša domovina«. Gotovo bo zvenela o priliki še tudi skupna himna Orlom (moravskih, čeških, hrvatskih itd.); ker imamo iste ideje, isto pot, iste cilje, bomo imeli tudi isto himno, ali za enkrat bi bilo prav, če dobimo vsaj vsak svojo. O tem naj razmišlja glasbeni odsek.

Važna je za nas danes še naša koračnica »Dvignite orli«, ki jo je zložil V. Vodopivec, ker nam ta nadomešča za enkrat našo »Budnico«. O tej himni se mi zdi potrebno nekaj besed.

Najprvo je treba popraviti uvod tako, da bo pravilno prikrojen bistvu koračnice. Pri teh je važno to, da se začno na poudarjeno dobo, t. j. na 1. udarec. Zato je treba predstaviti taktnico tako, da pride prva za zlogom »or« —, na zlog — »li« pojemo polovinko, kot je sedaj, za tem pa pride zopet taktnica. »Kri-la« se začno zopet na prvi udarec kot prva vrstica. Za tem zlogom — »na« odpade četrtinska pavza, ki je po nekod itak niso vpoštevali, zato je prišlo v pesem večkrat (ali navadno) nesoglasje.

Tako popravljena himna bo izšla v drugem natisu pesmaričice, ki je v tisku.

Ker smo pozdrav »Na zdar!« črtali in nadomestili z »Bog živi!«, ne kaže pritiskati koncem koračnice trikratnega »Na zdar!« To se najbolje popolnoma izpusti. Če bi pa kazalo pridržati ta konec, potem tu predlagam trikratni klic »Naprej!«, ki naj bi veljal našemu delu, naši moči, našemu nezadržanemu poletu. Uvod v »Trio« predlagam višji »d« na zloge »drum drum drum«.

Ker smo torej to koračnico postavili za enkrat na mesto slavnostne budnice — himne, potem ji gre tudi čast, ki pristojna sicer himni. Nekaterikrat me je že neprijetno dirnilo, ko sem slišal peti našo himno med korakanjem ali na mestu (v gostilni) kot odgovor na izzivanja nasprotnikov. To ni primerna prilika za našo himno. Za take slučaje, če že hočemo ali moramo odgovoriti, imamo druge pesmi pri roki, n. pr. »Mi smo orli...« ali »Hoj, vzlet, orell!« Ni pa dostojno, da vržemo nasprotnikom pod noge himno, ki jo lahko zasmehujejo in s tem več ali manj omadežujejo. Naši himni vsa resna čast! Če bi se kdo smejal narodni himni »Lepa naša«, kaj bi napravili z njim? Če bi kdo izžvižgal našo državno himno, kaj bi to veljalo? Prav to veljavo mora imeti za nas naša himna oziroma slavnostna pesem. Iz tega sledi, da jo moramo znati vsi lepo in dostojno peti. Bratje! Sramota bi bila, ko bi Orel ne znal dobro in natčno svoje himne. Odsek, ki ne bi poskrbel za to z vso vestnostjo in resnostjo, bi prekršil hudo svojo dolžnost in zanemaril močno moralno silo.

Dalje sledi iz tega, da smo pred vsem dolžni sami svoji himni vse spoštovanje, t. j. kadar jo pojemo, moramo jo peti dostojno, resno, srce nam mora utripati vse drugače ob njenem spevu, duša mora poleteti tja v nebe visave in se ogreti pri božjem solncu, mišice vzneseno napete, mirne, niti oko naj ne trene. Iz tega razloga se nam poroči nehote drugi: svojo himno pojmo samo ob slovesnih prilikah, ko ji moramo dati čast, ki ji gre. Zdi se mi, da spopad z nasprotnikom ni slovesnega značaja, za-

to himna nikakor ne spada tja. V prvem pomenu je bila himna molitev, prošnja ali hvalnica. Ta bistveni značaj je ohranila in jo je treba zato ločiti od bojnih pesmi.

Ne zdi se mi torej dovolj, da se pri petju himne dotaknete z desnico čepice; vse telo, vsa duša mora biti vznesena, ker bodi trenotek skupne molitve svet ali vsaj svečan.

Prav tako kot je bila himna v gostilni odveč, prav tako sem je pa nešteto in nešteto krat pogrešal tam, kjer bi morala biti.

Nbroj prireditve sem obiskal, nbroj prilik je bilo, ki so naravnost vpile po himni, vsi so čutili, da zija neka praznina, vsi so bili prepričani: zdaj-le ko bi zapeli »Dvignite Orli...« — a himne nismo čuli. Vzrok? Ponajveč morda v tem, da je večina ni znala točno peti. Bratje, to je grdo podcenjevanje naše slavnostne pesmi. Nobene slavnostne prireditve ne sme biti brez naše himne. Pojmo jo redoma po priliki pred in po prireditvah. Vsaka prireditev se lahko tako uredi, da zapoje začetkom vsi mogočno našo himno, ki naj zbudi mišice in napne vse duševne in telesne moči, da smo pri slavnosti primerno zbrani in pazljivi. In če je prireditev uspela, kaj je lepši zaključek kot mogočni spev naše hvalnice, ki da duška naši zadovoljnosti nad uspehom in tvori hkrati poziv: »Na tej poti naprej!« Kdor bi bil mlačen, ga to užge, kdor je pisal, ga ta ogenj zbudi, kdor je bil omahljivec, njegova volja postane trdna skala, kdor je naš sovražnik, naj vidi našo voljo in našo moč, bal se nas bo.

Zato, bratje! Vam velja moj klic danes: Pojte svojo himno pri vseh slovesnih prilikah, pojte jo pravilno, dostojno, varujte nje neomadeževano čast kot svoj znak, ki ga nosite na prsih, ne trpite, da bi jo peli tam, kjer bi nje ugled mogel trpeti.

Našim pesnikom in skladateljem pa kličem: preskrbite nam himno, ki bo vredna naših velikih idej, našega truda in naše zmage!

Bratom v preudarek.

(Stanko Koce.)

Na naših javnih telovadbah vidimo boljše ali slabše izvajane proste vaje, vaje na orodju in še kako skupino. To je vse. Leto za letom. Istotako v telovadnici vedno isto. Spreminja se pač giba, a v glavnem ostane prosta vaja — prosta vaja in sklopni naupor — sklopni naupor. Se li vam ne zdi, bratje, da se gledalec naveliča s časom gledati slične stvari, a tudi telovadelec se naveliča izvajati leto za letom isto? Še slabše je to po od-

sekih, kjer nimajo telovadnice ali orodja. Vezani so na letne čase, ko morejo telovaditi samo na prostem, pozimi pa sploh ne, vezani so samo na redovne in proste vaje ali še kak skok. Ker nimajo orodja. Ni čuda, da začno taki odseki pešati, ker se naveličajo fantje delati eno in isto, od česar imajo malo koristi za zdravje in moč. Navadno se porazgube ali kot igralci na odre ali pa v družbe, kjer se popiva in pohajkuje. To je dalo misliti

vaditel'skemu zboru, ki je prišel do sklepa, da prične polagoma vpeljavati lahko atletiko, katero je mogoče gojiti povsod in celo leto. Predvsem bi prišli tu v poštev odseki, ki so brez pripravnih telovadnic ali orodja. Kaj vse naj se goji in kako naj se izvaja, o tem bo vadiateljski zbor radevol e dajal potrebne nasvete in navodila. Fantje dotičnih okrožij ali odsekov naj bi pa sami malo presodili, kaj bi bilo na pripravnih se za njihove odseke, kaj najbolje odgovarja krajevnim, časovnim in drugim razmeram. Brat'e, pomagajte v tem vadiatel'skemu zboru z nasveti in pomisleki. Izrazite se v prihodnji »Mladosti« tudi glede sledečega:

Prijetno je gledati lepo izvajane proste vaje, vendar se jih človek tudi naveliča gledati. Zato se pojavljajo zadnje čase nove — simbolične proste vaje. To se pravi, vaje, ki nekaj izražajo, n. pr.: simbolične va'e pri naši himni in drugih pesmih, ki izražajo več ali manj vsebino pesmi. Ne bi li mogli stopiti še kak korak naprej in spremeniti sliko docela? Zamislite si tedaj to-le:

Obsolnčeno telovadišče. Naenkrat krepka, vesela pesem, po kateri prikoraka, recimo 100 krepkih fantov v narodni noši — z zavihanimi ro-

kavi in s kosami preko ramen. Na gotova znamenja ali dele pesmi, ki so narodne, se porazdelé v skupine. Lahko si mislite mesto kos tudi cepce ali dekleta v raznih narodnih nošah s srpi. Mogoče bi se dalo vse tri skupine celo združiti in imeli bi najlepšo sliko iz narodnega življenja — njegovega dela. Mislite si še dale isto! Skupine stoje tiho — pripravljene na delo — na izvajanje vaje. Ne sto'e v telovad'skem pozoru, pač pa mirno kot kosci ali mlatiči ali žanjice. Zopet znamenje, zadni vam na uho vesela pesem mlatičev ali kaka slična in po njej prično izvajati vse mogoče gibe. Dalo bi se mogoče vplesti tudi brušenje in klepanje kos. Med odmorom ene skupine bi druga odgovarjala, t. j. pela in izvajala svoje gibe. H koncu bi vse tri slikovite skupine odšle, pojoč eno samo narodno pesem. Bi li ne bilo slikovito — učinkujoče, posebno še na tujca? Preudarite in svetujte! Razume se, da ne bi ostali pri tem, temveč nuditi bi morali gledalcem in telovadcem večkratne izpremembe. Ako priredi kak odsek na svojo pest kako tako novotarijo, jo mora preje naznaniti vadiatel'skemu zboru!



Franjo Neubauer:

PESEM MLADOSTI.

V mladih prsih ni jeseni,
naša srca ne vedó,
kaj mrazovi so strupeni,
kaj vetrovi so ledeni.
Mi smo vroči in ognjeni,
čuvstva nam kipé in vró.

Kot pomlad je duša naša,
vse cvete in zeleni.
Listje naj jesen odnaša,
bur e naj se jok oglašá,
misel hrabra nam ne vpraša,
kaj žaluje in ječi.

Ko vihar besni in hruje,
vriska zdrava nam mladost,
duša drzne misli snuje,
do nebá jo let dviguje
in po zemlji vsej potuje
naša sreča in prostósti!

Pismo iz Amerike.

»Bratom Orlom in sestram Orlicam!

Dovolite mi, brat'e in sestre, da Vam še enkrat spregovorim besedo, med tem ko potujem po morju nazaj v Ameriko. Bolj ko se oddaljujem od Vas, bolj mi gre v spomin vse, kar sem med Vami doživel. Ta spomin bo ostal z menoj vse dni mojega življenja.

Preden zagledam zopet mojo novo domovino, preden me objamejo zopet moje vsakdanje skrbi, dela in opravila, se hočem z Vami v »Mladosti« še enkrat kratko pozdraviti, da spomin med nami ne ugasne, da naš duh misli eno in da delujemo vsi eno. Žal, da sem orlovsko organizacijo šele tako pozno spoznal, kajti rodila se je med časom, ko sem bival v tužini, slišal sem o nji le malo, povedali so mi, da je katoliška organizacija. Mo'e želje so bile, Vas videti, pozdraviti v imenu ameriških kat. Slovencev. Zgodilo se je; prekratki so bili

dnevi, da bi zamogel vse zapopasti, kar Orel dobrega vsebuje, kako obširen je njegov namen in kako popolna so njegova pravila. Vse to pa sem šele spoznal sedaj, ko se vračam nazaj, sedaj, ko sem prečital Vaše knjige, navodila in drugo, kakor n. pr. »Zlato knjigo«, »Poslovnika«, »Igre«, »Vadnika«, »Mladost« i. dr. V tem sem spoznal docela, kako popoln in vzvišen je namen orlovске organizacije, koliko dobrega je tu za mladino, za njeno srečnejšo bodočnost. O, da bi to vpoštevali in spoznali mladeniči in dekleta v cvetu mladosti, tudi oni, kateri še niso člani in članice, o, da bi vedeli starši onih otrok, kateri še tavajo po našprotnih potih, lahko bi si pridobili sebi in svojim otrokom boljših, srečnejših dni za stara leta. Vi pa, kateri ste člani in članice, kateri delujete in se žrtvujete, Vi vztrajajte, saj delate za svojo in narodno srečo! Res je, da Vam je mnogo delovati in žrtvovati, ali brez tega ne more biti sadu; Vi delate s tem za Vaše časno in večno dobro. Saj tudi Vaši nasprotniki delujejo in žrtvujejo, ali brez namena, Vi pa imate blag namen. Namen delo posvečuje. Enkrat bomo gledali v svoji starosti nazaj, kaj smo v mladosti storili dobrega, kaj so bili naši nameni, in takrat se bomo veselili, ako je bilo dobro, in obžalovali vse slabo; takrat bomo znali drugače soditi, kakor pa sodimo v mladosti, ko naše mlado srce še vsega ne spozna.

Torej, brat'e in sestre, Vi ste člani prave katoliške in narodne organizacije, držite se je! Ne oporekajte mi, češ da me ne potrebuje za učitelja. To vem in ne mislim tega, ker Vi imate dovolj dobrih učiteljev, duhovnikov in laikov, zgledov in priložnosti za dobro. Imate pa tudi nasprotnike, ki Vas begajo, ki Vas plašijo in Vas bodo skušali odvrniti z vsakovrstnimi poskusi. Mogoče bo kdaj kateremu izmed Vas upadel pogum, ga utrudilo delo, ali drugače omamila nevolja, takrat pa se spomnite vsega tega, kar sedaj čutimo in obetamo in da bo vse to prešlo. Prešla bo naša mladost in življenje, sad pa bo dozorel od vseh, ki so kaj storili ali ničesar. Prejeli bodo plačilo po zaslugenju svojih del! Takrat bomo hvaležni onim, kateri so nas skušali dobiti in ohraniti na dobri

poti, za vse dobro: za nas, našo domovino, za časno in večno srečo.

Vse to mislimo, da je skrito v zakladih orlovske organizacije, za katero se imamo zahvaliti velikim možem, katerim je bil pri srcu mili slovenski narod in njega bodočnost. Hvaležni moramo pa biti tudi vsem voditeljem današnjim, bivšim in bodočim, kateri delujejo v istem duhu.

V imenu vseh kat. amerikkanskih Slovencev Vas še enkrat pozdravljam, kličoč: Bog živi!

Anton Grdina.

P. s. Ako bi se v slučaju kateri hotel na me obrniti s pisanjem, naj se obrne na naslov na Orlovsko zvezo, ali pa na naravnost: 1053 East, 62 st. Cleveland, Ohio. U. S. A.

Orlovski domovi. V dopisu na predsednika društva Orel v Mariboru piše zidarski moster in slavenbeni podčelnik g. Korošec Dragotin, žalec v Sav. dolini na štaferskem (tačas stanujo v Braslovčah), sledeče: »Ob priliki I. slovanskega orlovskega tabora v Mariboru sem mislil, na kakšen način bi se dala orlovska misel in orlovsko članstvo še pomnožiti. Prišel sem do rezultata, da bi se morali v vseh župnijah ustanavljati orlovski domovi. Ampak zgradbe takih domov so sedaj predrage, pač pa bi se dalo marsikatero poslopje v župnijah tako adaptirati (t. j. namenu primerno prezidati), da se ustanovi »Orlovski dom«. Skoro vsaka župnija ima kako cerkveno hišo, na katero bi se dalo napraviti nadstropje za društveno uporabo; dalje so v nekaterih župnijah velika župnišča, tam bi se dala iz 2 ali 3 dosedanjih sob napraviti krasna orlovska dvorana. Tudi druga taka poslopja bi se dala adaptirati, n. pr.: kozolci, gospodarska poslopja itd. ter iz njih napraviti »Dom Orlova«.

Tudi nove stavbe bi se dale razmeroma ceno zgraditi, namreč »Orlovski domovi« na ogródje (Riegelbau). Takšna stavba je postavljena iz lesa, med lesom pa 15 cm debel zid. Ta zid naj bo iz opek. Ceneje pa je zid iz apnenega betona ali iz stolčene ilovice. Tudi takšne stavbe so močne dovolj, da služijo svoim namenom.

Da se pa take stavbe še ceneje gradijo, je predvsem treba dobre volje Orlov in Orlic, namreč tako, da člani prispevajo s potrebnim lesom, z brezplačnimi vožnjami, brezplačnim delom, da ni treba vsega kupiti, oziroma vsega plačati.

Jaz sem pripravljen za takšne zgradbe povsod kot stavbenik sodelovati, ter prevzamem vodstvo takih stavb, adaptacij itd. po celem bivšem štaferskem po zmerno nizkih cenah, ter bom skrbel, da se take stavbe kar najceneje zgrade.

Načrte orlovskih domov in proračun bom izdeloval po izredno nizkih cenah.

Stara poslopja sem pripravljen pregledati, samo ako se mi potni izdatki vrnejo. — Širi naj se ta misel po celem bivšem štaferskem, po časopisih, po društvenih odsekih, glede strokovnega dela sem Vam pa povsod na razpolago. — Ker mora vsak odsek stremeti za lastno telovadnico, priporočamo vsem odsekom, da se te ugodne ponudbe poslužijo, ako jim je le kako mogoče. Načrt telovadnice pa naj vedno pošljejo tudi O. Z. v vpogled, da jih bo opozorila na morebitne nedostatke ali potrebe.

Občinski urad na Bledu. Orlovski zvezi v Ljubljani. Na ondotni dopis z dne 4. avgusta 1920 odgovarja podpisano županstvo sledeče: Podpisano županstvo je po možnosti vse storilo, da se da »Orlom« in njihovim gostom zadoščenje za nesramne sramotitve, ki so jih doživeli dne 3. in 4. avgusta. Okrajno glavarstvo je preiskalo zadevo in tudi nekatere krivice obsodilo na zapor do 14 dni. Županstvo bo tudi ukrenilo, kolikor bo to

mogoče, da se podobni slučaji ne bodo ponavljali. Pri sestanku vseh županov radovljiskega okraja je blejski predlagal protest proti tem izgreedom, ki so ga tudi vsi podpisali. Enako bodo storili tudi občinski odbori radovljiskega okraja. Dne 9. septembra je sklenil tukajšnji občinski odbor sledeči protest in ga poslal deželni vladi: Občinski odbor občine Bled z največjim ogorčenjem obsoja nad vse surovo obnašanje blejskih »Sokolov« v dne 3. in 4. avgusta 1920 nasproti tuim slovanskim in francoskim gostom. To ostudno početje obsojamo tembolj, ker se je naravna pravica gostoljubnosti poteptala ravno v letovišču, katerega procvit je v prvi vrsti odvisen od obiska tujih gostov. Obžalujemo, da je svobodomiselnost inteligenca, ki je bila sama več ali manj udeležena pri teh izgrelih, tako osramotila kulturo našega naroda pred tujim svetom. Odločno zahtevamo, da se vodstvo orožniške postaje izroči drugi osebi ter da se dosedanji voditelj iste premesti drugam. Z odličnim spoštovanjem — občinski predstojnik.

V Leskovcu in Višnji gori sta se vršila v nedeljo 27. septembra velika tabora za katoliške organizacije na Dolenjskem. Obe prireditvi sta bili celodnevni, oba tabora je telegrafično pozdravil prevz. g. knezoškof dr. Jeglič. V Leskovcu se je zbralo nad 2000 ljudi iz Krške doline in do 300 Orlov, Orlic in naraščaja. Nasprotniki so ponoči podrli več mlajev. V Višnji gori pa so se zbrali zlasti dolenski Orli, ki jih je mestno zastopstvo zelo slovesno sprejelo, nasprotniki pa so za zamenjanimi okni prepevali svoj »Ajmo mi Sokolje«. — Oba tabora sta zelo poživila orlovsko misel na Dolenjskem.

Se'a vodstva O. Z. se je ob veliki udeležbi iz vseh delov Slovenije vršila 13. sept. v Ljudskem domu. Trajala je šest ur. Obilo sta bila zastopana duhovščina in akad. starešinstvo, skupaj nad 80 oseb. Po telegrafičnem pozdravu jubilanta škofa dr. Mahniča je poročal o mednarodni organizaciji katoliških telovadcev I. podpres. O. Z. dr. Kržan, o slovanski orlovski zvezi II. podpredsednik O. Z. J. Hafner, o hrvatski omladinski organizaciji prof. dr. Kniewald, o razmerju Orla do političnega življenja J. Hafner. Popoldne je sledilo poročilo o organizatoričnem načrtu dela za l. 1921. (J. Hafner), o tehničnem načrtu (L. Rihar) in o pravi razdelitvi okrožij (prof. Tome, dr. Kržan). Živahne debate o mnogih tekočih zadevah in o praktičnih, kakor tudi načelnih točkah delovnega načrta so se udeleževali številni bratje. Dosegla se je v vseh zadevah edinost, več sklepov se je sklenilo predložiti občnemu zboru O. Z. v odobrenje. Se'a je dokazala, da se vedno bolj širi krog prijateljev O. Z., da imamo prava načela, ki se jih tudi pri delu držimo, da se veliko dela in misli, da orlovstvo obilo koristi tudi državi, narodu in drugim organizacijam in da je O. Z. dobro organizirana. Bog daj našemu trudu in znoju svoj blagoslov, našim semenom pa močno rasti!

Statistični pregled Orlovskega odseka v Središču. Odsek je ustanovljen l. 1911. (17. sept.) — Sedaj šteje 33 rednih članov, od teh je 22 telovadcev. Podpornih članov je 29, častna 2, ljudskosolskega naraščaja 15. — Odsek ima lastno telovadnico s sledečim orodjem: bradlja, palice (52), praporci (30), ročki (2) in drog, kar je vse njegova last. — Mesečno ima odsek redne sestanke. Telovadba se vrši v poletnem času (t. j. od 1. maja pa do 31. oktobra) vsako nedeljo popoldne izvzemši one nedelje, ko ima izlet. V pozimskem času (od 1. novembra do 30. aprila) pa se vrši telovadba vsak teden dvakrat in sicer vsak torek in petek zvečer. — Nastopov je bilo v tekočem letu deset,

trikrat pa so zastopale odsek v to svrhu poslane deputacije pri raznih cerkvenih in društvenih slavnostih.

Tekme na mariborskem taboru. Sodniški odbor O. Z. je po natančnem pregledu ugotovil sledeči izid tekem: Tekme za prvenstvo se je udeležilo pet bratov s sledečim uspehom: od 205 dosegljivih točk je dosegel br. Ivo Kermavner (Ježica) 158.20 točk, Hvale Joža (Vič) 158, Lojk Leon (Vič) 136.55, Rihar Leopold (Ljubljana — Sv. Peter) 124.20, Kristan Bogo (Ljubljana — Sv. Peter) 114.20

Pri tekmi za višji oddelek je doseglo I. mesto ljubljansko okrožje, II. mesto jeseniško, III. mesto vrhniško.

Tekme za nižji odelek se je udeležilo 10 vrst. 1. mesto je dobil vrhniški odsek, 2. mesto odsek na Ježici 3. mesto odsek Ljubljana — Sv. Peter. V večji ali manjši razliki doseženih točk slede potem odseki: Št. Vid nad Ljubljano, Jesenice — Maribor (dij.), Komenda, Celje, Jesenice — Radovljica, Vrhnik — Žiri, Smartno — Horjul — Maribor (dij.).

V lahki atletiki je tekmovalo 21 članov: 1. mesto je dosegel br. Podobnik Jože (Moste) 63.75 točk, 2. mesto Hafner Franc (Kropa — Vič) 52.50, 3. mesto Petelin Albin (Vič) 45.25 točk. — Bratom tekmovalcem čestitamo k uspehom. Po poti poštvalnega dela naprej k cilju!

Tečaj Orlovske Zveze. Da bi ugodila željam mnogih odsekov, je organizirala O. Z. od 8. do 12. sept. tečaj za okrožne načelnike. Udeležilo se je tega tečaja 40 telovadcev, ki so v 54 delavnih urah vadili poleg osnovnih gibov in prostih vaj za l. 1921. za člane in naraščaj tudi lahkoatletične in tekmovalne orodne vaje, slišali 18 predavanj, se vadili v enoglasnem petju, si ogledali muzej in Jugoslovansko tiskarno ter prisostvovali 3 sv. mašam in 2 litanijam. Dnevno so bili zaposleni po 13 ur. Sodelovalo je 17 vadiateljev in predavateljev. — Od 6. do 12. sept. se je vršil tečaj za Orlice. Udeleženk je bilo 78. Poleg osnovnih gibov in redovnih vaj so vadile za leto 1921. določene proste vaje za članice in poslušale več predavanj ter si ogledale muzej.

Orlovsko akademijo je priredila O. Z. dne 12. sept. popoldne po zaključitvi tečaja za Orle in Orlice v veliki dvorani Uniona. Pred pognjenimi mizami, zasedenimi od prijateljev in članov orlovstva, so nastopili na odru ob spremljevanju klavirja člani s prostimi vajami za l. 1921., članice s svojimi prostimi vajami za l. 1921., dečki in gojenke s starimi vajami za naraščaj, dijaški naraščaj iz Viča s skupinskimi vajami, Orel Št. Peter — Ljubljana s simbolično vajo »Mi smo Orli« ob spremljevanju enoglasnega zbora, Orlice s simboličnimi vajami po himni »Dvignite Orli«, Orel iz Ježice s svojimi prostimi vajami. Vaje na bradli in skupina sta bili sklepni točki. Po pevanju orlovske himne so nastopili zastopniki mariborskih tekmovalcev, katerim je po nagovoru br. preds. O. Z. Jos. Pirca in izročitvi diplom in pohvalnih pism za zmagovalca razdelilo zastopstvo kat. akad. starešinstva (br. dr. Kodre) in kat. ženskega društva (ga. Tomažičeva) svoje darove. Zmagovalce za prvenstvo je prejel popoln orlovski krog in telovadno obleko, prvi tekmovalce za njim pa krog. Par ur (do 8. zvečer) so ostali mnogi še v prijateljskih pomenkih skupaj pri mizah, predsedstvo in načelstvo O. Z. pa se je ta čas sestalo k seji v zadevah tečaja za zastopnike novoustanovljenih odsekov, ki se je pričel isti dan. — Tej prireditvi se je poznalo, da ni bila (vsled obilice dela na tečajih in v odsekih O. Z.) dosti skrbno pripravljena. Polurna zamuda, skušnjava na odru med zbiranjem občinstva, tobakov dim, ki se je valil iz dvorane proti odru,

postopanje naraščaja — vse to je kazilo nastope na odru, ki so bili večinoma dobro izpeljani. Stare vaje Orlic in naraščaja, plesalni dohod Orlic, par članov, 3 deklice, in nekaj pomanjkljivo izpeljanih vaj na bradli bi bilo bolje izpustiti. Prireditvi je manjkalo sicer zunanega sijaja in daljnje priprave, a je vendar zelo povoljno uspela. Pokazala je prijateljem orlovstva in mnogim navzočim zastopnikom sokolstva, da O. Z. ne počiva na lahorikah mariborskega tabora, temveč tudi v tehničnem oziru naporno in vztrajno dela. V trudu in znoju — naprej in navzgor!

Tatransky Orol je ime glasilo slovaških Orlov. Društveni, leposlovni časopis s slikami izhaja kot mesečnik na 10 listih (nekoliko večjih kakor naša Mladost) v Žilini ob Vagu. Stane 30 K (čsl.) na leto, ena številka 3 K. V 5. številki I. leta (sept. 1920) je opisana prva velika slovaška orlovska prireditel (v juniju). K blagoslovljenju krasnega prapora žilinskega Orla — na zastavi je na eni strani uvezen žilinski trg s cerkvi, nad katero je slika Marijina, na drugi strani orel v poletu s križem v krempljih — se je zbralo 700 Orlov in Orlic v kroju, z godbo, da se navdušijo za Boga, narod in svobodo. Ob 9. uri je bila zanje slovesna sv. maša ob veliki asistenci in pridiga, potem govori na trgu, slovesna zaobljuba članov, tri botre so pripelle trakove na prapor, 15 odsekov (jednot) je zabilo 15 žeblov v drog. Ob 2. uri so štirje odseki nastopili k javni telovadbi. Med odmori se je deklamiralo, po telovadbi se je razvila zabava s šaljivo pošto in tombolo. Ob 8. uri zvečer so igrali žilinski Orli igro »Rožmarin«. Slavnost je končal govor Orlice S. M. Salayove, P. Hlinku so podarile Orlice krasen šopek s besedami: »slavnemu mučniku, največjemu slovaškemu Orlu, našemu Hlinki — poklanjajo Orlice žilinske.« Ta nastop je zelo pomnožil vrste Orla. — Bratom Slovakom, vesel vsled njihovega čilega napredovanja, kličemo: Zdar Búh!

Celodnevna orlovska slavnost na Viču 29. avgusta, združena z blagoslovitvijo nove zastave, je bila vzorna, pravočasno in dobro razglašena, v vseh podrobnostih dobro pripravljena. Sprejem gostov, sv. maša, blagoslov zastave, tabor in obhod — vse je dostojno in prikupno izgledalo, da je bilo res v veselje vsakemu članu in prijatelju orlovstva. Zelo pohvalno se je izrazil kritik O. Z. o javni telovadbi. Telovadišče je bilo okusno, praktično prirejeno, spored bogat in pester. Točno, v najlepšem redu so se vrstile nastopajoče čete in skupine. Lahko-atletične vaje so poživljale orodno telovadbo, proste vaje so se dobro izvajale. Telovadce je sicer neprijetno motilo zahajajoče sonce, ki jim je sijalo v obraz, tuintam je bilo izvajanje premalo živahno in odločno, nekateri naraščajniki so se netelovadsko obirali in ozirali, sodelovanje z godbo ni bilo vsakokrat popolno, pogrešalo se je še par rediteljev, javnega nastopa deklic na bradli in nekaj pretežkih vaj dečkov na drugo bi raje ne bili videli, dohod in red končne skupine bi bil lahko boljši, delo na telovadišču bi se bilo moralo bolj razdeliti — vendar je bila ta javna telovadba morebiti najboljša, kar smo jih mogli videti po vojski. Najboljši vtis je napravil bosí, dijaški naraščaj z vsemi svojimi nastopi. Nastop je hvalil prireditelje in vadiatelje! Tudi zabava pri mizah je bila zgledna. Za vse je bilo dobro preskrbljeno, točno postreženo, vladalo je živahno, veselo razpoloženje, čula se je lepa pesem in godba, cene niso bile previsoke. Zaključek zabave ob 9. uri in urejen odhod gostov v Ljubljano je bil vzoren. Čast Vičanom!

Ježica. Mariborski tabor, cilj vsega našega dela v telovadnici, kakor tudi v fantovski sobi te-

kom zadnjega leta, je minil. Da ni bilo vse naše delo prazno, je pa pokazal ravno Maribor. Kljub znatnim stroškom se je udeležilo tabora v celoti 20 članov; poleg tega pa še 28 naših somišljenikov, med temi 12 deklet v narodnih nošah. Da pa je bila omogočena udeležba vsem tem, je odsek prispeval iz svoje blagajne: bratom tekmovalcem po 200 K; bratom, ki so nastopili v nedeljo na Tezmem, so bili povrnjeni stroški za vožnjo, t. j. po 40 K; bratom, ki so se udeležili tabora v krajih, pa po 20 K. — Odsek se je udeležil tekme v vseh točkah. Tekme za prvenstvo se je udeležil br. Ivo Kermavner, ki je dosegel prvo mesto. Pri tekmovalni vrsti za višji oddelek ljubljanskega okrožja je nastopil 1 član. Tudi ta vrsta je dosegla prvo mesto. Tekmovalno vrsto za nižji oddelek pa je postavil odsek lastno. Ta vrsta je dosegla drugo mesto. Vodil jo je br. Dobnikar Franc, ki je dosegel prvo mesto od tekmovalcev v nižjem oddelku. — Doseženi uspehi nas vzpodbujajo na še intenzivnejše nadalnje delo. Resna volja do dela dviga Orla kvišku, svoboda poleta pa mu je življenje. Bog živi!

Izredno delavna odseka opazamo na Ježici in na Viču v ljubljanski okolici. Naj se razvije plemenita tekma med odseki tudi drugod, kjer se še ni! Pa ne le v orodni telovadbi, ampak tudi v atletiki, posebno pa v izvajanju prostih in redovnih vaj, skupin in iger, sploh v vseh vajah. Naj ne pozabijo odseki, da se bo tekmovalo v bodoče ne le v telovadbi, ampak tudi v enoglasnem petju, trobentaanju, bobnanju in znanju stvarine iz »Zlate knjige«, »Poslovnika«, »Vadnika« in »Mladosti!« Naš napredek mora biti vsestranski — telo, um, volja, srce, vse mora napredovati! Ne samo: dober telovadec, ampak: značajan Orel mora postati vsak član. Dajmo naraščajnikom dober zgled v vsem, tudi v disciplini, krščanskem življenju in dostojni zabavi. Naprej, v plemenito tekmo!

ODSEK TREBNJE.

Naše delo od tabora v Dobrli vasi do mariborskega tabora.

Po taboru v Dobrli vasi smo imeli v našem odseku do Velike noči redne tedenske fantovske večere. Vselej smo imeli predavanje in razgovor o društvenih, gospodarskih in političnih predmetih. Predavanja sta nam oskrbovala gg. kaplana br. Platiša in br. Šušteršič. Predavanj je bilo 28. Vmes smo tudi za krajši čas zapeli domače pesmi. Udeležba pri fantovskih večerih je bila začetkom bolj mala, pozneje pa dobra.

Najhujša ovira za delovanje odseka je bilo pomanjkanje prostora za telovadbo in igre. Po prizadevanju br. predsednika nam je društvo »Dobrodelnost« dalo v najem tri sobe v našem gradu. Iz teh sob smo odstranili dve medsteni in tako dobili dvorano, v katero gre do 300 ljudi. Postavili smo si tudi prav primeren oder za igre. Vse delo so izvršili fantje sami.

V tej dvorani imamo sedaj telovadbo; priredili smo tudi dve igri. Igrali smo dvakrat Finžgarjevo »Verigo«; za 70letnico g. knezoškofa pa »Našo krio«. Tudi dekliška Marijina družba je priredila tu več prireditev. Pred igro imamo vselej predavanje za udeležence in več pevskih točk mešanega zbora.

V marcu letos smo ustanovili članski naraščaj. Telovadi po enkrat na teden, vsak mesec pa ima sestanek s poučnim govorom. Oglasilo se jih je precej. Seveda so težave s temi »sadovi vojne vzgoje«.

Odsek se je udeleževal običajnih cerkvenih slovesnosti v krajih. Trikrat smo tudi skupno pristopili k sv. obhajilu. Na ljudi to zelo lepo in blazilno vpliva. Praznik sv. Jožefa smo praznovali čisto po naročilu Zveze: prejšnji dan sestanek z go-

vorom, na praznik pa sv. obhajilo s cerkvenim govorom za fante pred celo cerkvijo.

Kot priprava za Maribor nam je bila javna telovadba na Krki, skupno z višnjegorskim odsekom. V Maribor nas je šlo 21 članov odseka, pridružilo se nam je 15 deklet v narodnih nošah in pa nekaj mož; skupno 45 ljudi. Vsi smo prišli poživljeni in navdušeni nazaj.

Pri pohodu v Maribor je naše okrožje skupaj s semiškim odsekom in njegovo godbo napravilo lep sprevod čez Št. Janž—Zidani most. Čez 300 ljudi je korakalo v tem sprevodu. Ta sprevod je pokazal moč našega okrožja, bil je obenem spomin in spodbuda za one fante, ki nimajo poguma stopiti v orlovsko vrsto.

Naš odsek se je vedno udeleževal raznih telovadnih tečajev, ki jih je priredila Zveza: tečaja v Ljubljani (januarja meseca), v Št. Janžu (novembra 1919), tečaja načelnikov v juniju. Imeli smo tudi trobentaški tečaj, ker ima naš odsek priznane dobre trobentače. Zdaj nameravamo ustanoviti tudi orliški krožek. Nismo še popolni in na višku, vendar stremenje navzgor se nam pozna. Bog živi!

Ustanovitev Orla na Dolu pri Hrastniku.

V nedeljo, dne 6. junija 1920, se je ustanovil na Dolu pri Hrastniku v ondnotnem izobraževalnem društvu telovadni odsek Orel. Ob tej priliki je priredilo obsavsko okrožje Orlov tjakaj izlet, združen z javno telovadbo. Odseki Šmartno, Zagorje in Vače so se pripeljali z vlakom ob 12. uri v Hrastnik, kjer jih je čakalo zastopstvo odseka Dol. Odsek Radeče je prišel s svojo godbo že dopoldne ob pol 9. uri, ker je godba igrala pri procesiji Sv. Rešnjega Telesa. Odsek Trbovlje je prišel peš preko Ojstrege in Hrastnika. Na Brnci je bil skupni sprejem. Došle Orle, Orlice in naraščaj ter goste je pozdravil v imenu dolskih Orlov ondnotni župnik gosp. Gorjup. Omeniti moramo, da je ondi g. Pust pogostil došle Orle, Orlice in naraščaj. Zatem se je uvrstil sprevod z zastavo trboveljskega Orla in orlovsko godbo iz Radeč na čelu. Bilo je 60 Orlov, 25 Orlic in 40 orlovskega naraščaja v krajih. Za sprevodom je korakala velika množica došlih gostov v civilnih oblekah. Po prihodu v Dol so odšli telovadci k telovadni vaji, ostali gostje pa so se razšli. Po končani popoldanski službi božji so se jeli zbirati domačini, da si ogledajo nastop vrlih Orlov in Orlic. Ko prikorakajo Orli na telovadišče in se razvrste k članskim prostim vajam, nastopi br. Kržan ter pozdravi novoustanovljeni odsek v imenu O. Z., opiše zunanje in notranje delo Orla ter dolžnosti in naloge, ki čakajo novoustanovljeni odsek. Zatem so izvajali Orli, Orlice in naraščaj proste vaje. Posebno imponirale so gledalcem simbolične vaje Orlic s popevanjem Orlovsko himne. Po končanih prostih vajah sta nastopili po ena vrsta na drogu in bradlji. K sklepu telovadbe so napravili trboveljski Orli, Orlice in naraščaj lepo alegorično skupino.

Po končanem telovadnem sporedu se je razvila prosta zabava s srečolovom, licitacijo in petjem mešanega pevskega zbora iz Trbovelj ter godbo iz Radeč, ki je spremljala tudi telovadbo.

Med vršečo se prosto zabavo so se sešli dolski Orli k ustanovnemu občnemu zboru. Br. dr. Kržan je podal načrt, kako naj novoustanovljeni odsek deluje, da bode delo uspešno. Ustanovnega občnega zbora se je udeležil tudi okrožni predsednik obsavskega okrožja. Izvolil se je sledeči odbor: br. Karol Sapošnik, predsednik; br. Rud. Babič, podpredsednik; br. Ivan Strahovnik, tajnik; br. Al. Gričar, tajnikov namestnik; br. Martin Orožen, blagajnik; br. Franc Igričnik, blag. namestnik; br. Fr. Orožen, gospodar; g. župnik Gorjup, voditelj naraščaja; br. Franc Gačnik in Potokar Ivan, odbor-

nika; za načelnika je bil izvoljen dosednji vadiatelj br. Ivan Podmenik.

Da otmemo pozabljenosti, naj omenimo še to, da je šolski ravnatelj na Dolu g. G. delal na vse kriplje na to, da bi to prireditev onemogočil. Delal je velike ovire radi telovadišča, ki je občinska last. Pokošnega sena ni hotel odstraniti in so to storili dolski Orli na svoje stroške, ter mu isto spravili in razobesili v kozolec. G. ravnatelj si s tem ni zadobil nobenih zaslug.

Št. Jakob ob Savi. Dne 24. avg. t. l. smo pokopali truplo našega rojaka vseučilišnika Mihaela Grad iz Dragomlja. Podlegel je kratki boleznii in operaciji vsled vnetja slepiča. Imel je pogreb, kakršnih se malo vidi na deželi, 8 duhovnikov, med njimi 4 pokojnikovi profesorji iz št. Vida, 2 bogoslovca, dolga vrsta vernikov, zlasti pa lepa četa Orlov v kroju in brez njega, mu je izkazalo zadnjo čast. Častno je bila zastopana Orlovska Zveza in domžalski odsek. Nobeno oko ni ostalo suho, ko so se od pokojnika poslavljali zastopnik domačega odseka, predsednik S. D. Z. v imenu D. Z., Akad. Mar. kongregacije in akad. društva »Danica«, nasled predsednik Orlovske zveze. Pokojnik je bil zelo delaven za krščansko, zlasti mladeniško organizacijo. Neutrudno je zbiral mladeniče, agitiral osebno za udeležbo pri tej ali oni prireditvi. Mnogo je dosegel. Koliko smo izgubili v njem, vemo vsi, ki smo ga poznali. Bil je moč dejanja, strahu ni poznal! — Bratje! Mihova oporoka se glasi: »Na delo!« Po stopinjah pokojnega Miha krepko in neustrašeno napre, in navzgor za vzor!

Sv. Vid na Planini. V nedeljo 29 t. m. se je ustanovil pri nas »Orel«. Prišli so na ustanovitev: odposlanec O. Z. br. podpreds. dr. Kržan, preds. iz Rajhenburga in 6 Orlov v kroju iz št. Jurja ob juž. žel. Pristopilo je 42 fantov. Predsednik je br. kaplan Lunder, tajnik Jože Tovornik, načelnik Kolman Anton. Odsek ima 18 čepic, 3 srajce, 2 droga in navdušeno srce.

Orlovski tabor v Mirni peči 29 avgusta 1920 je uspel nad vse pričakovanje. Kaj takega Mirna peč še ni doživela. Orli, Orlice, dekleta v narodnih nošah in mnogo drugega ljudstva skoro iz cele Dolenjske je prihitelo ta dan v Mirno peč. Veličasten je bil spreved po vasi Mirna peč, ki sta ga vodila dva brata Orla-Trebanjca na konjih. V sredi spreveda, za Orli v krojih, so zavedno in neustrašeno korakali tudi domači fantje, ki so stopili k tukašnjemu novoustanovljenemu orlovskemu odseku, dasiravno so jih nasprotniki zmerjali z raznimi psovki. Po sv. maši je bilo zborovanje. Govorilo je več govornikov. Nekaj pijanih, najetih huškačev je hotelo zborovanje motiti z medklci, žvižgi itd. — Uspela je tudi telovadba Orlov, Orlic in narašča. Po telovadbi so se med prosto zabavo slišale prijetne narodne pesmice in pred mrakom se je ljudstvo polno zadovoljnosti, dušnega veselja in navdušenja mirno razšlo. Nasprotniki našega gibanja so skušali prireditve motiti. Pomazali so ponoči z gnojnico napise, dejansko napadli odhajajoče goste s kamenjem, z okrašenih voz so potrgali narodne zastave, poškodovali konško opravo, polomili in obrali sadno drevje naših somišljenikov, a s tem prireditvi niso vzeli njenega sijaja, ampak nasprotno, pokazali so le svojo oliko, neotesanost in podivjanost. Pripomniti moramo, da med napadalci na kolodvoru niso bili domačini, ampak iz župnije Trebejno. — Mi in gostje smo jih samo prezirali. Po na taboru začrtani poti dela, ljudske izobrazbe in verske poglobitve homo šli naprej brez ozira na nasprotnike.

Narodna manifestacija v št. Il'u. Dne 8. septembra so obhaili št. Iljani desetletnico blagoslovitve in otvoritve »Slovenskega doma«. L. 1910.

so poslali nemškutarski mogotci avstrijskega majorja nadzorovat Slovence in 60 orožnikov je obkolilo naše ljudi ter jih spremljalo na kolodvor. Te varnostne straže so mirno pripustile, da so trgali našim dekletom slovenske znake s prsi in malo je manjkalo, da ni tekla kri. Koliko se je v teh desetih letih spremenilo! Takega praznika v št. Ilju še ni bilo. Ni je bilo hiše, ki bi bila brez zastave ali zelenja. Posebno lepo je bil okrašen »Slovenski dom«, mimo katerega so hodili ta dan domačini z upravičenim ponosom, gostje pa z velikim spoštovanjem. Pred domom je stal visok mla. Na kolodvoru se je zbralo pri dopoldanskem posebnem vlaku čez 1000 ljudi, ki so z viharjimi živio-klici pozdravili došle goste, zlasti Orle. — Popoldne je prišel še en vlak iz Maribora. Tudi tem gostom so priredili srčen sprejem. Ob štirih popoldne se je vršil na bivšem Stidmarkinem prostoru velik shod, katerega je otvoril gosp. župnik Vračko. Med udeleženci so bili častni adjutant Nj. Vel. g. general Plivelič, glavar Lanšič in do 4000 drugih ljudi. Govorili so urednik Žebot, dr. Lenard, gđ. Cilka Krekova, Fr. Terseglav, dijak Marolt, v imenu Orlov Novak, dr. Kovarčič. Po shodu je bila telovadba Orlov, Orlic in gojenk, za tem pa prosta zabava. Vsem ostane ta manifestacija v najlepšem spominu.

Orlovske prireditve so se izvršile v sredo, 8. septembra t. l. v št. Ilju, Konjicah, Kropi in Dobrovi, povsod s lepim uspehom in pred tisoči prijateljev orlovstva.

Zagorje. Dne 22. avgusta smo imeli v Zagorju ob Savi navzlic slabemu vremenu izvrstno uspeli Orlovski tabor. Na vse, zgodaj v jutro so že topiči naznanjali, da je to dan, ko zagorski Orel prvič javno pokaže sad celoletnega težkega dela in truda. Z zastavami in zelenjem okinčano Zagorje pa nas je prepričalo, da jih je mnogo, ki simpatizirajo z nami. Sprejem na kolodvoru je bil nad vse prisrčen, tako se sprejemajo bratje po dolgotelni odsotnosti. Udeležba bratov in sester je bila, če vpoštevamo skrajno neugodno vreme in prevozno dragino, še precej častna. Celo brate Hrvalti so nas počastili s svojim obiskom. Po sv. maši se je vršilo pred Društvenim domom ob obilni udeležbi slavnostno zborovanje. Po pozdravnem nagovoru domačega predsednika se je oglasil k besedi g. Rogulja iz Zagreba, brat znanega prerano umrlega dr. P. Rogulje. Ljudstvo je navdušeno pozdravljalo mladega govornika. Govorili so nato še zastopniki J. K. Z., J. S. Z., O. Z., nakar je domači predsednik zaključil zborovanje z zagotovitvijo, da se bo Orel tudi v Zagorju množil in krepil kljub vsemu terorizmu komunistov in rovarjenju liberalcev, kajti ljudstvo spoznava, kje je resnica in pravica, in se je vsak dan bolj opriemlje. — Popoldne ob 3. uri se je vršila na lepo okrašenem prostoru izvrstno uspela javna telovadba. Bilo je izredno veliko udeležencev iz sosednih župnij, ki so z začudenjem opazovali točne nastope telovadcev, posebno na orodju. Po kratki prosti zabavi so se gostje začeli vračati na svoje domove. Upamo, da so odnesli najboljše vtise iz Zagorja — čeprav so bili ponovno napadeni z žvižgi in trboveljski udeleženci celo s kamenjem. Toda to nam ne krati poštenega veselja. Kakor so nasprotniki s tem, da so prevrnili in požagali slavolok v bližini kolodvora, postavili le sebe v slabo luč, tako tudi njih kamenje ne doseže drugega, kot da se bodo njih vrste še bolj redile, kajti pametneši uvidevajo, kam pelje ta podivjanost, in zato se obračajo od njih. — Prvi korak v svet je za nami in ta je časten porok bodočnosti. Bratje Orli, brez ozira na levo in desno pogumno po začeti poti — ker z nami je Bog in pravica! — Bog živi!

Telovadni odsek Orel — Ljubljana (Rokodelski dom) je imenoval svojega zaslužnega ustanovitelja, prvega predsednika in izvrstnega bojovníka orlovske misli, br. Antona Gornika, zdaj kaplana v Šmihelu pri Novem mestu, za svojega častnega člana.

Ljubljana — Sv. Jakob, Dne 6. okt. se je od nas poslovil naš podpredsednik kaplan br. Tomaž Tavčar, kateri je bil odseku njegova desna roka. Na predvečer odhoda mu je prosvetno društvo z orlovskim odsekom vred priredilo poslovljni večer, katerega se je udeležilo mnogo članov prosvete in skoro vsi člani in članice Orla. Pogrešali bomo delavnega br. kaplana tembolji, ker je vse delo odbora slonelo na njegovih ramah. Želimo mu veliko uspeha na njegovi novi fari in mu kličemo: Bog živi!

Radovljica, 5. septembra smo proslavili blagoslovljenje zastave našega odseka s celodnevno prireditvijo, ki je lepo uspela. Okoli 1000 ljudi je obiskalo prireditev, med temi polovica gostov iz cele Gorenjske. Orlov v krojih je bilo 110, 8 na konjih, pri prostih vajah 85 telovadcev, na orodju 30. Sodelovala je jeseniška godba. Na zboru so govorili: preds. O. Z. Jos. Pirc, prof. Puntar in akad. Špendal. Cela slavnost je lepo potekla in pridobila novih članov in prijateljev Orlu. Visoko je plaval ta dan v Radovljici Orel nad Sokolom, ki je sklical tudi svojo prireditev semkaj. Hotel je zmanjšati vpliv Orla, pa je le dokazal, da je že zaostal v tekmovalstvu.

Iz Cerkelj na Dol. poroča odsek, da šteje 26 članov (14 telovadcev), ima 6 krojev in so vsi Orli člani Marijine družbe. Sklenili so, da pride vse prvo nedeljo v mesecu uro molitve, vsako soboto pa fantovski večer. Spomladi začno zidati društveni dom. »Mladost« imajo samo eno. (Upam, da jih naroče vsaj še 10 izv.) Odbor je skoro celoten še iz predvojne dobe. Žele več predavanj. Zelo cenijo trdno disciplino. Orlice pridno delujejo. Mariborski tabor jih je zelo navdušil. Pripravljajo se na lastno prireditev 1. 1921.

Ljudskega tabora na Homcu pri Kamniku, dne 8. sept., se je udeležilo 350 Orlov, Orlic in obojega naraščaja.

Slivnica pri Mariboru. Naš odsek je imel dne 20. avg. občni zbor. Rednih članov šteje 20. Okoli 10 telovadcev telovadi vsako nedeljo po večernicah. V Mariboru razen enega še niso mogli nastopiti pri telovadbi. Šli smo pa tja vsi, štirje v kroju.

Orlovski tabor pri Sv. Gregorju dne 5. septembra je bil lepo uspela katoliška manifestacija. Nad tisoč oseb je obiskalo gregorjski tabor od vseh strani: iz Ribnice, Kočevja, Loškega potoka, Sodražice, Gore, Dobropolj, Škofjana, Višnjegore, Ljubljane i. dr. krajev. Na velikolaški postaji je velikolaški Orel (30) z naraščajem (28) sprejel in v lepem sprevodu, z višnjegorsko godbo na čelu vodil skozi Velike Lašče na goro sv. Gregorja goste, ki so prišli z vlakom. Razdrti slavolok na postaji, ki so ga Orli postavili na čast gostom, je pričal, kako se tudi v Laščah širi blejska kultura in utrja orlovske vrste. Ob poldvanajstih se je ljudstvo, z Orli in Orlicami v sredi, strnilo krog oltarja, naslonjenega na cerkev pred domom in šolo (rojstno hišo † dr. Kreka) ter ob zvokih godbe in pevskega zbora sledilo sv. maši g. svetnika Krumpestarja. Top je oznanjal okolici svečanost gregorjskega orlovskega dne. Po kosilu se je še enkrat združilo ljudstvo s slovesnim litanijam, po tem pa je poslušalo govore in pozdrave zastopnikov O. Z., dijaštva in duhovščine, ki so pojasnjevali namen in pomen orlovske organizacije, ki je na Dolenjskem še malo razširjena. Tabor je bil veliko zadoščenje za g. župnika sv. gregorjskega, ki se 22 let veliko trudi za napredek katoliške prosvete in

je z veliko požrtvovalnostjo vodil zidavo doma, ki oznanja slavo zavednih Gregorcev. Telovadba (Orli, Orlice, dečki) je bila taborjanom zelo všeč, posebno višnjegorske Orlice in pogumna ribniška vrsta. Našteli smo na taboru naraščaja 52, Orlov 110, Orlic 42, nad 50 narodnih noš, več konjenikov in zastopnike duhovščine iz cele dekanije. Čast gregorjskim fantom, ki so cel teden pridno delali za tabor; priporili so z delom in dostojnim nastopanjem čast svojemu kraju. Njihov zgled bo svetil in vnel mladino ribniškega in laškega okraja za orlovsko delo.

Za brate v vojaški službi mora skrbeti odbor, da ostanejo v pismenem stiku z odsekom, dobivajo »Mladost« in poročila o gibanju domačega odseka. Po možnosti naj jim pomagajo bratje tudi v drugih potrebah (s časopisi, molitvijo, obvestili o domu itd.). Sramota za odseke, ki se ne zmenijo za bratstvojake!

Bratje vojaki iz ljubljanske okolice, ki služijo kralju v Dalmaciji, pošiljajo bratske pozdrave bratom, ki uživajo ugodnosti civilnega življenja doma. Bridko obtožujejo domače odseke, katerih člani so, da se nihče ne zmeni zanje in jim ne pošljejo niti »Mladosti«. Opozorimo drug drugega na bratske dolžnosti, pišimo, bodrimo, ustrezimo njihovim željam. Tudi O. Z. bo po možnosti ustregla željam po časopisih, vendar pa prosimo vse brate, naj vpoštevajo, da O. Z. nima ne denarja ne delavcev toliko, da bi mogla vsestransko ustreči.

Dobrovoljci (legionarji) imajo svojo organizacijo, ki hoče domovini dalje služiti v civilnem poklicu, je pripravljena vsak čas nje svobodo braniti tudi z orožjem, obenem pa se poteguje za zaslužen vpoštevane dobrovoljcev pri oddaji javnih služb in razdelitvi veleposestev. Vsem bratom, ki so se borili za Jugoslavijo v jugoslovanski ali v koroški, oziroma prekmurski legiji, priporočamo vstop v društvo jugoslov. dobrovoljcev. Prošnjo za sprejem z natančnimi podatki in sedanjim naslovom pošljite O. Z.

Prihodnje revizije odsekov bodo natančne zlasti glede predpisanih poslovnih knjig in pol, glede orlovske knjižnice in arhiva. Odbori morajo še pred občnim zborom (v oktobru) te zadeve točno urediti.

Varčujmo! Zima bo hitro minila in zopet bo treba nastopati, četudi ne tolikokrat kakor letos. A misliti moramo na tabor, ki bo leta 1922. na Češkem, kamor mora najmanj vsak deseti brat iz odseka iti častno zastopat našo O. Z. in vračat veličastni obisk čl. Orlov v Mariboru. Zlagati moramo krone že sedaj, sicer bomo morali nazadnje sramotno ostati doma. Tudi za nabavo tel, obleke, kroja, rogov, bobnov, prapora, telovadnice, orodja itd. nam bo treba varčevati, predvsem pri tobaku in pijači. Imejmo vedno v mislih velike in lepe naše cilje in tozadevne potrebe!

Obrambnemu odseku O. Z. naj sporoči vsak odsek takoj vsak slučaj krivice ali sramotenja, ki jo je moral kdo trpeti zaradi organizacije. Seveda morate navesti natančne podatke (čas, kraj, vzrok, povod, priče). O. Z. bo pomagala vsakemu braniti orlovsko čast in svobodo z vsemi sredstvi, ki jih nudi postava svobodnim državljanom. Poročilom pa mora biti priložena izjava odsekovega predsednika, da je poročilo točno in popolnoma resnično.

Proste vaje za leto 1921. (za člane in za naraščaj) ima v zalogi O. Z. Da boste mogli točno učiti posamezne gibe in se priučiti tehničnim izrazom (to znanje se ceni tudi pri tekmah!), jih takoj naročite vsi načelniki in vaditelji. Izvod stane 1 K.

Spominskih znakov na mariborski tabor ima O. Z. še precejšnje število. Mnogi udeleženci tabora še nimajo znakov. Mnogi člani ne morejo dobiti

predpisanega znaka za člane. Naročite toraj taborski znak kot lep spomin na zgodovinski dan. **Orlovski koledarček** je že v tisku in bo izšel proti koncu oktobra. Razpošiljal se bo začetkom novembra. Hitro naročite, da ne poide!

Odsek za posredovanje služb pri O. Z. ima namen, preskrbeti brezposelnim Orlom primerne službe, obenem pa koristiti odsekom tako, da preskrbi službo dobrim voditeljem v njihovi bližini. Opozarjajte tudi delodajalce, naj O. Z. sporočajo, kakšne delavce ali pomočnike rabi. Pri podatkih vpoštevajte, da delodajalec rabi dobrega, poštenega delavca, ne pa telovadca, ki ga vi rabite, a ne plačate.

Prosvetna (izobraževalna) društva ponekod spe. Ne radujmo se škodljivo, ker je to nam v škodo in nečast. Skušajmo jih postaviti na noge. Zahtevajmo predavanj, iger, petja, dobre knjižnice, društvenih domov. Narod, ki si ne gradi iz lastne moči svoje kulture, propada. Bodimo Orli buditelji in graditelji kulture.

Po taboru! Krasen poleten predpoldan je bil, ko smo se vračali na svoje domove. V naših srcih je bil še praznik. Dolgo nismo mogli doumeti, da je konec veličastnih mariborskih dni. Bili so nam vse, vse prekratki. Če bi bile žrtve še enkrat večje ter bi nam bilo odstraniti dvojne zapreke, z veseljem bi šli vsi na delo, da še enkrat preživimo radostne dni bratstva in ljubavi, da se napase naše oko in srce zadovolji nad pogledom množic bratov in sester, ki so z nami iste misli, misli, ki je postala mogočna in nepremagljiva, pred katero se izgube v prah vse klevete nasprotnikov, vsa njih pobalinstva in napadi. — Bratje, sestre! Ni bil pa ta naš nastop parada, kakor so ga nazivali nekateri. Ne, bil je to velik tečaj v naši šoli, izkušnja in bodrilo za velik bodoči orlovski polet po slovanskem jugu. — Bratje! V tej šoli smo si nabrali izkušenj, katere je treba v bodoče izkoristiti. Ne smemo stopati brezbržno preko napak in pogrškov, ki smo jih opazili na sebi, še manj pa pustiti ležati neplodne nove misli. Storili bi zločin nad samim seboj, če bi si prikrivali nedostatke. Junak si pusti povedati resnico v obraz in le strahopetnež se skriva. Bratje, zato na dan z besedo! Ne zapirajte svojih misli in znanja v svoja srca, naredite jih dostopne vsem. Priskočite na pomoč O. Z. s svojimi nasveti, ker več ljudi več ve. — Dovolite mi opomniti nekaj besed o našem nastopu. Proti pričakovanju sem — spodbujen posebno vsled povoljnih uspehov naših prejšnjih nastopov — opazil, da nam v splošnem manjka zavesti skupnosti, posebno pri mlajših članih. To je edina točka, katere se nerad spominim z našega tabora. In če me kdo vpraša po poteku našega slavlja, in morem odgovoriti tako veselo in brez pridržka, kot bi sicer. — Bratje! Mi smo organizirana četa in to dosledno pokažimo pri nastopih. Vsak posameznik je dolžan svojemu četniku brezpogojno pokorščino, tudi če je isti član drugega odseka ali okrožja. Brez njegove vednosti in dovoljenja se ne sme odstraniti nikdo od čete. Vsi četniki prejemajo povelja in navodila od zveznega načelnika in njegovih voditeljev, oziroma razpolagajo s četo, če so samostojni, po svoji vesti. In če smo takorekoč službeno na ulici, ne hodimo nikdar raztreseni po cesti, ampak vsekdar v četi. Če ni načelnika, prevzame načelnstvo po činu najvišji ali najstarejši izmed bratov. — To je najprimitivnejše in brezpogojno potrebno pravilo, katerega se moramo dosledno držati, če hočemo, da ne nastane zmeda in nered. Spominjam na odhod od nedeljskega zborovanja na glavnem trgu, na prihod na Tezno, na odhod s telovadišča! — Bratje! Zavedajmo se, da smo eno telo, četudi so naši domovi raztreseni na najoddaljenejše konce domovine. Naša čast je čast Zveze, čast in uspeh iste je naša čast! Bodimo iskreni, strpni, uslužni! Opustimo vse, kar moti edinost. — Prepričan sem, da Vas je velika večina mojih misli. Vplivajte vsi, posebno načelniki, v svojih odsekih v tem smislu na mlajše brate. Hvalili so naš nastop, da je bil lep, naša skrb pa bodi, da bo prihodni vzoren. Brez reda ni dela, brez dela ni uspeha! — Bratje! Na delo do prihodnjega orlovskega poleta, o katerem bomo rekli z mirno vestjo: »Evo, pogledjte nas, li morete za nami?!« — Do tedaj bratski: Bog živil

O. Skaza, Ptuj.

Književnost.

Družinska pratika za leto 1921 ima bogato vsebino. Poleg običajnih podatkov prinaša tudi lepe spise o regentovem obisku v Sloveniji, o I. slov. taboru v Mariboru, domovinski letopis, o naši državi in o tujih državah. Kdor rabi pratiko, naj kupi le to.

Jugoslovenski Piemont. Prvi del zgodovine Srbije od Črnega Jurija do kralja Petra. Strani 152. Spisal dr. Lenard L. Cirilova tiskarna, Maribor 1920. Stane s poštnino vred 15.60 K. — Prijetno pisano zgodovinsko knjigo priporočamo vsem odsekom, ker mora vsak Orel poznati zgodovinski postanek jugoslovanske svobode in ujedinjenja. Čimprej obogatimo našo knjižnico s to potrebno knjigo!

Ajmo mi Sokoli! Izdala »Katoliška liga« v Ljubljani. S to knjižico (68 strani) so posegli branitelji naše vere na tiskovnem polju v idejni boj med vero in nevero na telovadskem polju. Vernemu delu našega

naroda, zlasti pa naši orlovski organizaciji je storila liga veliko uslugo s to knjižico, ker zelo jasno in poljudno dokazuje, kako pogubne misli so skrite v sokolstvu, ki je pri nas vse preveč svobodomiselno, da bi mogel veren Slovenec biti Sokol. Vsak Orel mora to zanimivo knjižico čitati in skrbeti, da jo bodo čitali vsi verni Slovenci in Slovenke. Potem naši nasprotniki ne bodo mogli več v kalnem ribariti in loviti kalinov.

Slovenski pravopis. Sestavil dr. A. Breznik. Založila Jugoslov. knjigarna. Stane z drag. doklado vred 12 K. — Na 104 straneh podaja pravopisna pravila in slovar, ki je obenem tolmač za tuje izraze. Priporočamo za odsekov knjižnice in tajnike!

Postanek sveta. Za izobražence spisal dr. Gvido Rant. Dobi se v Jugoslov. knjigarni za 15 K. Ker brezverci radi napadajo našo vero z nedokazanimi trditvami, moramo biti poučeni, kako naj vero očetov branimo. Vernim izobražencem je ta knjiga (125 str. s kazalom virov) dragocen dar. Zanimivo in preprosto pisana je, da bo koristila tudi neštudiranim bralcem.